

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 178 год. LXVII

22 декември 2011, четврток

Цената на овој број е 270 денари.

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
3968. Одлука за престанок и за давање на трајно користење на движни ствари на Јавна здравствена установа Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство - Скопје.....	2	3975. Одлука за престанок и за давање на трајно користење на движни ствари на Јавна здравствена установа Универзитетска клиника за очни болести - Скопје.....	5
3969. Одлука за престанок и за давање на трајно користење на движни ствари на Јавна здравствена установа Универзитетска клиника за детски болести - Скопје.....	2	3976. Одлука за престанок и за давање на трајно користење на движни ствари на Јавна здравствена установа Универзитетска клиника за пластична и реконструктивна хирургија - Скопје...	5
3970. Одлука за давање на дивечот во ловиштето бр. 11 “Крнино“ на користење- концесија.....	3	3977. Одлука за престанок и за давање на трајно користење на движни ствари на Јавна здравствена установа Универзитетска клиника за пулмологија и алергологија-Скопје.....	5
3971. Одлука за престанок и за давање на трајно користење на движни ствари на Јавна здравствена установа Универзитетска клиника за неврологија - Скопје.....	3	3978. Одлука за престанок и за давање на трајно користење на движни ствари на Јавна здравствена установа Универзитетска клиника за радиологија - Скопје.....	6
3972. Одлука за престанок и за давање на трајно користење на движни ствари на Јавна здравствена установа Универзитетска клиника за неврохирургија - Скопје.....	3	3979. Одлука за престанок и за давање на трајно користење на движни ствари на Јавна здравствена установа Универзитетска клиника за токсикологија - Скопје.....	6
3973. Одлука за престанок и за давање на трајно користење на движни ствари на Јавна здравствена установа Универзитетска клиника за нефрологија - Скопје.....	4	3980. Одлука за престанок и за давање на трајно користење на движни ствари на Јавна здравствена установа Универзитетска клиника за торакална и васкуларна хирургија - Скопје.....	6
3974. Одлука за престанок и за давање на трајно користење на движни ствари на Јавна здравствена установа Универзитетска клиника за ортопедски болести, трауматологија, анестезија, реанимација, интензивна нега и ургентен центар - Скопје.....	4	3981. Одлука за престанок и за давање на трајно користење на движни ствари на Јавна здравствена установа Универзитетска клиника за урологија - Скопје.....	7

	Стр.		Стр.
3982. Одлука за престанок и за давање на трајно користење на движни ствари на Јавна здравствена установа Универзитетска клиника за хируршки болести „Св. Наум Охридски“ – Скопје.	7	3989. Наредба за извршување на ветеринарните мерки и контроли за заштита на јавното здравство од контаминенти или резидуи кои се пренесуваат од животните или производите од животинско потекло во 2012 година.....	30
3983. Методологија за процена на полициската опрема.....	8	Меѓународни договори	
3984. Методологија за процена на вредноста на капиталот на трговски друштва, јавни претпријатија и други правни лица.....	12	32. Закон за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Република Литванија за поттикнување и заемна заштита на инвестиции.....	1
3985. Методологија за процена на машини и опрема.....	14	33. Закон за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Република Косово за екстрадиција.....	31
3986. Методологија за процена на вредноста на подвижниот имот.....	17	34. Закон за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Косово за трансфер на осудени лица.....	67
3987. Методологија за процена на индустриска сопственост.....	23	35. Закон за ратификација на Договорот меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Република Косово за заемна правна помош во кривични предмети.....	92
3988. Одлука за изменување на Одлуката за утврдување на скапи лекови од листата на лекови кои паѓаат на товар на фондот за здравствено осигурување на Македонија што се издаваат на рецепт во примарната здравствена заштита.....	30		

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

3968.

Врз основа на член 54-а став 1 од Законот за користење и располагање со стварите на државните органи (“Службен весник на Република Македонија”, бр. 08/05, 150/07 и 35/11), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 13.12.2011 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ПРЕСТАНОК И ЗА ДАВАЊЕ НА ТРАЈНО КОРИСТЕЊЕ НА ДВИЖНИ СТВАРИ НА ЈАВНА ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА УНИВЕРЗИТЕТСКА КЛИНИКА ЗА ГИНЕКОЛОГИЈА И АКУШЕРСТВО - СКОПЈЕ

Член 1

Со оваа одлука на досегашниот корисник Министерството за здравство му престанува користењето на движните ствари:

Ред. бр.	Вид на опрема	Количина
1.	Гинсколошки ултразвучен 4D ехо апарат	2
2.	Апарат за анестезија со пациент мониторинг	2
3.	Инкубатори за неонатални новороденчиња со пациент мониторинг	16
4.	Електрокаутер со монополарно и биполарно сечење	2
5.	Универзален оперативен стол со додатаци	2
6.	Гинсколошки - оперативен стол	3
7.	Оперативни лампи	5
8.	Монитор за стандарден мониторинг со можност за комплетен инвазивен мониторинг (висока класа)	2
9.	Монитор за интензивна нега за стандарден неинвазивен мониторинг (средна класа)	6
10.	Централна станица за мониторинг	1
11.	Машина за дишење - педијатриска (неонатални и инфантилни)	5
12.	Машина за дишење - стационарна (педијатриска и за возрасни)	3
13.	Комплетно автоматизиран парно формалдехидски стерилизатор 400-450 л	1
14.	Ендоскопски инструменти – за гинекологија	1

Член 2

Движните ствари од член 1 на оваа одлука се даваат на трајно користење без надомест на Јавна здравствена установа Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство - Скопје.

Член 3

Министерот за здравство склучува договор со директорот на Јавна здравствена установа Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство - Скопје, со кој се уредуваат правата и обврските за движните ствари од член 1 од оваа одлука.

Член 4

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

Бр.51-7347/32
13 декември 2011 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Владимир Пешевски, с.р.**

3969.

Врз основа на член 54-а став 1 од Законот за користење и располагање со стварите на државните органи (“Службен весник на Република Македонија”, бр. 08/05, 150/07 и 35/11), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 13.12.2011 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ПРЕСТАНОК И ЗА ДАВАЊЕ НА ТРАЈНО КОРИСТЕЊЕ НА ДВИЖНИ СТВАРИ НА ЈАВНА ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА УНИВЕРЗИТЕТСКА КЛИНИКА ЗА ДЕТСКИ БОЛЕСТИ - СКОПЈЕ

Член 1

Со оваа одлука на досегашниот корисник Министерството за здравство му престанува користењето на движните ствари:

Ред. бр.	Вид на опрема	Количина
1.	Гастроскопски кабинет за новороденчиња	1
2.	Монитор за интензивна нега за стандарден неинвазивен мониторинг (средна класа)	3
3.	Инкубатори за неонатални новороденчиња со пациент мониторинг	3
4.	Централна станица за мониторинг	1
5.	Машина за дишење - педијатриска (неонатални и инфантилни)	4

МИНИСТЕРСТВО ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ 3983.

Врз основа на член 47 став 1 од Законот за процена („Службен весник на Република Македонија“ бр. 115/10), министерот за внатрешни работи донесе

МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ПРОЦЕНА НА ПОЛИЦИСКАТА ОПРЕМА

I ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со оваа методологија се пропишува начинот на процената на пазарната вредност на полициската опрема.

Член 2

Целта на оваа методологија е да се утврди пазарната вредност на полициската опрема која ќе се пресметува од страна на овластените проценувачи.

II ВИДОВИ НА ПОЛИЦИСКА ОПРЕМА ШТО СЕ ПРЕДМЕТ НА ПРОЦЕНА

Член 3

Видот на опремата на полициските службеници во зависност од полициските работи кои ги вршат, а што е предмет на процена е:

- гумена палка;
- палка за интервенција;
- средства за врзување;
- батериска лампа;
- заштитен панцирен елек;
- тактички елек;
- заштитна кошула;
- заштитен шлем;
- заштитна маска;
- кацига со визир и штитник за брада;
- штитници за одделни делови на телото;
- заштитен штит;
- ракавици;
- комплет прибор за јадење;
- шаторско крило;
- вреќа за спиење;
- ранец;
- подметач за вреќа за спиење;
- свирче;
- фосфорен елек;
- мегафон;
- комплет за прва помош;
- средства за зашметување и привремено онеспособување;
- опрема за насилно влегување во просторија;
- направа за присилно запирање на моторни возила;
- заштитна ограда;
- стоп палка;
- полициски опасач, футрола за пиштол, футрола за муниција, футрола за средства за врзување, футрола за средства за зашметување и привремено онеспособување, футрола за клучеви, футрола за радио врска, држач за палка, држач за батериска ламба, футрола за мултифункционален алат и друго;
- футрола за пиштол за прикриени активности;
- торба со футрола за топографски карти;
- мултифункционален алат (Gerber);
- нож;
- рачна бусола;
- уред за сателитска навигација GPS;
- личен систем за носење и пиење вода и
- рачни уреди за денско и ноќно набљудување

Член 4

Посебната опрема на полициските службеници во зависност од полициските работи кои ги вршат, а што ќе биде предмет на процена се: технички средства и опрема за регулирање, контрола и надзор на патен и железнички сообраќај, технички средства и опрема за регулирање, контрола и надзор на државната граница, криминалистичко техничка опрема, посебна заштитна опрема, спортска опрема (планинарска, алпинистичка, скијачка, нуркачка и друга опрема), опрема за извидување, и посебна опрема за хеликоптерската единица.

III ПРОЦЕНУВАЊЕ НА ПАЗАРНАТА ВРЕДНОСТ НА ПОЛИЦИСКАТА ОПРЕМА

Член 5

Проценувањето на пазарната вредност на полициската опрема се врши со формула $P_v = N_v \times K_n$.

Значењето на ознаките содржани во формулата од ставот 1 на овој член е следното:

Ознаката „ P_v “ е проценета вредност на опремата која е предмет на проценка.

Ознаката „ N_v “ е набавна вредност на опремата. Под набавна вредност „ N_v “ се подразбира вредност по која е набавена опремата со вклучено ДДВ и е заведена во евиденцијата на Министерството за внатрешни работи при нејзината набавка.

Ознаката „ K_n “ е збирен критериум кој е искажан процентуално. Збирниот критериум се добива како збир од критериумите означени како „ K_1 “, „ K_2 “, „ K_3 “ и „ K_4 “.

Член 6

1. Ознаката „ K_1 “ односно критериумот „ K_1 “ претставува процент на употребната вредност на опремата во моментот на вршење на проценка и се добива како разлика помеѓу индексот 100 и процентот на вкупна амортизирана вредност или истрошеност на опремата. Процентот на вкупната амортизирана вредност (истрошеност) се добива како производ на годишната стапка на амортизација (согласно номенклатурата за амортизација) и бројот на годините во кои е користена опремата.

2. Ознаката „ K_2 “ односно критериумот „ K_2 “ претставува општа состојба на опремата која ја проценува овластениот проценувач визуелно. Визуелната проценка за општата состојба на опремата од страна на проценувачот се донесува врз субјективна проценка за интензивноста на користењето на опремата, постоење или непостоење на оштетувања, дали опремата е со сите првобитни делови и елементи, дали опремата во текот на користењето била изложена на надворешни механички, физички, хемиски и други влијанија, на какви места и услови е користена и др.

Критериумот „ K_2 “ односно критериумот за општата состојба од ставаот 2 на овој член се групира во три категории:

- Подпросечна општа состојба, што подразбира поголеми оштетувања на опремата, поголема искористеност и сл. Подпросечна општа состојба на опремата се оценува со -10%.

- Просечната општа состојба, подразбира состојба на опрема која во текот на употребата била користена правилно и истата во моментот на вршење на проценка е без видливи или поголеми оштетувања. Просечната општа состојба на опремата се оценува со 0% и

- Надпросечната општа состојба на опремата подразбира состојба на опремата која е во одлична состојба, добро сочувана, без оштетувања и др. Надпросечна општа состојба се оценува со + 10%.

3. Ознаката „ K_3 “ односно критериумот „ K_3 “ се однесува на бараноста на пазарот за предметната опрема која се проценува и вредноста на критериумот се движи од -5% до +5%.

Критериумот „К3“ односно бараноста на пазарот на предметната опрема од ставот 3 на овој член се групира во три категории :

- Понудата на пазарот е поголема од побарувачката на опремата која е предмет на проценка. Во овој случај вредноста на критериумот е – 5%,

- Понудата и побарувачката на пазарот за опремата која е предмет на проценка се исти. Во овој случај вредноста на критериумот е 0 и

- Понудата на пазарот за опремата која е предмет на проценка е помала од побарувачката Во овој случај, вредноста на критериумот е +5%.

4. Ознаката „К4“ односно критериумот „К4“ е критериум на дополнителни вложувања. Овој критериум се применува при вршење на проценка на пазарната вредност на посебната опрема на полициските службеници, доколку на опремата која е предмет на проценка, во периодот на користење се вршени дополнителни вложувања во смисла на вонредни сервисирања и вградувања на дополнителни делови и нови елементи со кои вредноста на опремата во текот на употребата е зголемена во однос на набавната вредност.

- Вредноста на критериумот „К4“ ќе биде во висина од + 5% , доколку дополнителните финансиски вложувања се во висина од 10-50 % во однос на набавната вредност на опремата;

- Вредноста на критериумот „К4“ ќе биде во висина од + 10%, доколку дополнителните финансиски вложувања се во висина од 50-90% во однос на набавната вредност на опремата.

Член 7

Табеларните прикази на опремата се дадени на Прилог бр.1 и Прилог бр. 2, во кои се наведени и критериумите врз основа на кои се проценува пазарната вредност на опремата во случај на промена на правото на сопственост, кои се составен дел на оваа методологија.

IV. ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Член 8

Оваа методологија влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.121-66703/1
13 септември 2011 година
Скопје

Министер
за внатрешни работи,
м-р **Гордана Јанкулоска, с.р.**

ПРИЛОГ БР.1

Елементи за проценка на опремата на полициските службеници

Реден број	Опис	Нв	Кн	К1	К2	К3
1	Гумена палка					
2	Палка за интервенција					
3	Средства за врзување					
4	Батериска ламба					
5	Заштитен панцирен елек					
6	Тактички елек					
7	Заштитна кошула					
8	Заштитен шлем					
9	Заштитна маска					
10	Кацига со визир и штитник за брада					
11	Штитници за одделни делови на телото					
12	Заштитен штит					
13	Ракавици					
14	Комплет прибор за јадење					
15	Шаторско крило					
16	Вреќа за спиење					
17	Ранец					
18	Подметач за вреќа за спиење					
19	Свирче					
20	Фосфорен елек					
21	Мегафон					
22	Комплет за прва помош					
23	Средства за зашеметување и привремено онеспособување					
24	Опрема за насилно влегување во просторија					

25	Направа за присилно запирање на моторни возила					
26	Заштитна ограда					
27	Стоп палка					
28	Полициски опасач					
29	Футрола за пиштол					
30	Футрола за муниција					
31	Футрола за средства за врзување					
32	Футрола за средства за зашеметување и привремено онеспособување					
33	Футрола за клучеви					
34	Футрола за радио врска					
35	Држач за палка					
36	Држач за батериска ламба					
37	Футрола за мултифункционален алат					
38	Футрола за пиштол за прикриени активности					
39	Торба со футрола за топографски карти					
40	Мултифункционален алат (Gerber)					
41	Нож					
42	Рачна бусола					
43	Уред за сателитска навигација GPS					
44	Личен систем за носење и пиење вода					
45	Рачни уреди за денско и ноќно набљудување					

ПРИЛОГ БР.2

Елементи за проценка на посебната опрема на полициските службеници

Реден број	Опис	Нв	Кн	К1	К2	К3	К4
1	Технички средства и опрема за регулирање, контрола и надзор на патен сообраќај						
2	Технички средства и опрема за регулирање, контрола и надзор на железнички сообраќај						
3	Технички средства и опрема за регулирање, контрола и надзор на државна граница						
4	Криминалистичко техничка опрема						
5	Посебна заштитна опрема						
6	Спортска опрема (планинарска, алпинистичка, скијачка, нуркачка и друга опрема)						
7	Опрема за извидување						
8	Посебна опрема за хеликоптерска единица						

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЕКОНОМИЈА**3984.**

Врз основа на член 47, став 1 од Законот за процена („Службен весник на Република Македонија“ бр. 115/10 и 158/11), министерот за економија донесе

**МЕТОДОЛОГИЈА
ЗА ПРОЦЕНА НА ВРЕДНОСТА НА КАПИТАЛОТ НА
ТРГОВСКИ ДРУШТВА, ЈАВНИ ПРЕТПРИЈАТИЈА И
ДРУГИ ПРАВНИ ЛИЦА**

I. Општи одредби**Член 1**

Со оваа методологија се уредува начинот на процена на вредноста на капиталот на трговските друштва, јавните претпријатија и другите правни лица.

Член 2

Процената на вредноста на капиталот на трговските друштва, јавните претпријатија и други правни лица (во натамошниот текст: претпријатија) се врши во случај на:

- Купување или продажба
- Купување или продажба на делови
- Спојување
- Преземање
- Поделба
- Вложување и утврдување на структура на капиталот
- Одобрување на кредити
- Претворање на дел од обврските (побарувања од доверители) во капитал
- Стечај и
- Ликвидација.

Член 3

(1) Вредноста на капиталот на претпријатијата од член 2 на оваа методологија, се проценува со примена на статички метод на процена и тоа Метод на книговодствена вредност (во понатамошниот текст: КВ) или корегирани книговодствена вредност (во понатамошниот текст: ККВ), на денот на составувањето на билансот на состојбата.

(2) Во одредени случаи пропишани со оваа методологија, вредноста на капиталот може да се проценува и со примена на динамички методи на проценка и тоа:

- Метод на нето сегашна вредност (во понатамошниот текст: НСВ) или
- Метод на ликвидациона вредност (во понатамошниот текст: ЛВ)

II. Статички метод на процена**Член 4**

Книговодствената вредност на капиталот се утврдува на следниот начин:

КВ (А) – ДР- О- ПВР – З каде:

А – е книговодствена вредност на активата

ДР – е долгорочни резервирања

О – е обврски

ПВР – е пасивни временски разграничувања

З – е загуба.

Член 5

Корегираниот книговодствена вредност се утврдува на начин дефиниран во членот 4 од оваа методологија, врз основа на ревидиран финансиски извештај или по процена на поделните ставки на средствата и обврските.

Член 6

(1) Примената на статичкиот метод на процена е задолжително во сите случаи наведени во членот 2 на оваа методологија.

(2) Доколку вредноста на капиталот утврдена со статичкиот метод на процена е негативна, или се смета дека значително отстапува од пазарната вредност, продавачот или нарачателот на процената може да побара од проценувачот дополнително да примени динамични методи на процена како НСВ и ЛВ или да ја оспори процената до Комисијата за ревизија на процена, согласно член 40 од Законот за процена.

III. Метод на НСВ**Член 7**

(1) Утврдување на НСВ на капиталот се врши врз основа на дисконтирање на вредноста на очекуваните нето готовински текови и утврдување на резидуалната вредност.

(2) Проектиите на идните приливи и одливи се вршат до целосно сервисирање на долгорочните обврски.

(3) Периодот за кој се врши проекција и дисконтирање на идните парични текови не може да биде покус од пет години.

Член 8

Дисконтната стапка по која се врши дисконтирање на идните парични текови претставува просечна пондерирана цена на долгот и капиталот и се пресметува според следната формула

$WACC = r_e \times E/V + r_d \times D/V$ (1- t_c) каде што,

r_e – е цената на капиталот и го претставува повратот од инвестицијата кој се бара од страна на акционерите;

r_d – е цената на долгот, и го претставува повратот кој се бара од страна на финансиерите на долгот;

E – е пазарната вредност на капиталот;

D – е пазарната вредност на долгот, т.е. финансиски позајмици подложни на камата;

V – пазарна вредност на претпријатието ($D+E$) и

t – е соодветната даночна стапка.

Член 9

Цената на капиталот е составена од следните компоненти:

$R_e = R_f + \beta \times ERP + CRP + SRP$ каде што

R_f – (Risk free rate) - Реална стапка на принос на безризични вложувања

β – бета коефициент, мерка до кој степен повратот на акциите на претпријатието варираат со повратот на пазарот како целина; (сензитивност на цена на акциите на пазарни ризици) и

ERP или премија за ризик на пазарот на капиталот која се бара за инвестирање на пазарот на капитал споредена со инвестирање во средства ослободени од ризик, (Повраток кој се очекува да го добијат инвеститорите за екстра ризиците на вложувањата)

CRP – Премија за ризик на земјата (Country Premium Risk)

SRP – Премија за ризик според големина на претпријатието (Size Premium Risk).

Член 10

(1) За пресметка на стапката на принос на вложување без ризик (r_f), се земаат приносите на државните обврзници, деноминирани во Евра, со рок на доспевање од 10 години, корегирани за стапката на инфлација во евро зоната.

(2) Дисконтната стапка од член 8 на оваа методологија, не смее да биде помала од стапката на безризични вложувања (r_f), како што е определена во став 1 на овој член.

(3) Стапката на безризични вложувања (r_f) од став 1 на овој член се зголемува за вредноста на β – бета коефициентот, ERP - премијата за ризик на пазарот на капиталот и CRP – Премија за ризик на земјата и SRP – премијата за ризик на претпријатието.

(4) Премијата за ризик на претпријатието од став 3 на овој член, ја определува проценувачот врз основа на големината на претпријатието, квалитетот и соодветноста на организацијата, менаџментот и персоналот, финансиската состојба, производно-продажните капацитети, диверзифицираноста на купувачите и претприемничките можности.

(5) Елементите на премијата за ризик на претпријатието не можат да генерираат стапка повисока од 3%.

Член 11

(1) Резидуалната вредност се пресметува со делење на проектираниот нето паричен тек од последната година со дисконтниот фактор.

(2) НСВ на капиталот се утврдува како збир на сегашната вредност на нето паричните текови од проектираниот период и износот на сегашната вредност на паричниот тек во резидуланиот период.

(3) НСВ се пресметува на три алтернативни сценарија, на кои се утврдува сензитивноста на НСВ (основно, песимистичко и оптимистичко).

(4) НСВ на капиталот во песимистичкото сценарио (минимална НСВ) се утврдува со зголемување на дисконтната стапка за 3%.

(5) НСВ на капиталот во оптимистичкото сценарио (максимална НСВ) се утврдува со намалување на дисконтната стапка за 3%.

IV. Метод на ЛВ

Член 12

(1) Со методот на ЛВ се утврдува ликвидационата вредност на капиталот.

(2) Методот на ЛВ се применува во случај на ликвидација на претпријатието.

(3) Под редовна ликвидација се подразбира престанок на претпријатието со работа и продажба на неговиот имот по пазарни цени.

Член 13

(1) Основаната вредност на капиталот на претпријатието од членот 12 на оваа методологија, се утврдува како разлика меѓу ликвидационата вредност на сите средства на претпријатието и вредноста на неговите обврски, зголемени за проценетиот износ на трошоци потребни за да се спроведе постапката на ликвидација.

(2) Под ликвидациона вредност на имотот од став 1 на овој член се подразбира паричниот износ кој може да се оствари со поделна продажба на делови од имотот на претпријатието во постапката на редовна ликвидација.

(3) Процената на претпријатието во ликвидација може да се изврши и со другите методи на процена, утврдени со оваа методологија.

V. Примена на методите на процена

Член 14

(1) Во случај на ликвидација на претпријатието се користат само статичките методи на проценка и методот на ЛВ.

(2) Во случај на стечај задолжително се применуваат статичкиот метод на процена. По потреба, доколку претпријатието продолжува со работа, проценувачот може да применува и метод на НСВ.

(3) Во случај на претворање на дел од обврските во капитал, конверзијата на обврските се врши по извршена процена на капиталот на претпријатието по статички метод.

(4) Во сите останати случаи од член 1 на оваа методологија, задолжително се применуваат статичкиот метод и методот на НСВ.

(5) Проценителот се определува за една вредност во рамките на опсегот на вредности кои ги добива со примена на неколкуте методи на процена.

(6) Вредноста на претпријатието во случаите од став 4 на овој член, проценувачот детално ја аргументира во Извештајот за процена.

Член 15

(1) Вредноста на претпријатието која се добива како краен резултат на процената, не мора да е идентична со продажната односно „пазарната“ цена на капиталот на претпријатието.

(2) Пазараната цена е резултат на одлуките на купувачот и продавачот или менаџментот во актите на купување, продавање, спојување, преземање или делба на претпријатието.

VI. Содржина на Извештајот за процена

Член 16

Извештајот за процена кој се составува по спроведена постапка за процена содржи:

- Основни податоци за претпријатието (полн назив, адреса, дејност, број на вработени, основни финансиски показатели за последни три години, извод од Централниот регистар на Република Македонија),
- Добиени вредности со примена на различни методи на процена,
- Образложение на применетите методи на процена,
- Избрана проценета вредност со образложение на истата,

- Почетен проценет Биланс на состојба,
 - Останати елементи значајни за процената (проценета вредност на поделните средства од активата, образложение на дисконтен фактор, доколку се применува методот на НСВ),

- Официјални финансиски извештаи согласно со Законот за трговски друштва. Доколку за потребите на процената се користат ревидирани финансиски извештаи, потребно е истите да бидат доставени,

- Документација за докажување на легалитетот на недвижни и движни ствари на претпријатието,

- Доколку во процената се опфатени поделните категории на средства (градежните објекти, производна и канцелариска опрема, повеќегодишни земјоделски насади, механизација, возила, основно стадо, основно јато, шуми, ситен инвентар, побарувања, залихи, гудвил и финансиски инструменти), потребно е за секоја од нив да се приложи листа на проценетите средства, со одветно потпишани од овластени проценувачи кои извршиле нивна процена,

- Потпишана изјава на проценувачот за доверливост, непристрасност, независност и професионален пристап во процената,

- Потпишана изјава на овластено лице во друштвото дека податоците дадени на проценувачот се точни и веродостојни и

- Број на Лиценца на проценувачот.

Член 17

Извештајот за процена се составува во три еднообразни оригинални примероци од кои два за нарачачот и еден за изготвувачот на процената.

VII. Завршна одредба

Член 18

Оваа методологија влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.15-10110/2
21 декември 2011 година
Скопје

Министер за економија,
Ваљон Сараќини, с.р.

3985.

Врз основа на член 47, став 1 од Законот за процена („Службен весник на Република Македонија“ бр. 115/10 и 158/11), министерот за економија донесе

МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ПРОЦЕНА НА МАШИНИ И ОПРЕМА

I. Општи одредби

Член 1

Со оваа методологија се пропишува начинот на процена на вредноста на машините, и опремата.

Член 2

Одредбите од оваа методологија се применуваат и на постројки.

Член 3

Процената на вредноста на машините, постројките и опремата се врши во случај на:

- пренос на правото на сопственост,
- определување на вредноста на капитал во случаи во кои доаѓа до промена на вредноста и структурата на капиталот и при статусни измени,
- стечајна постапка и ликвидација,
- при финансирање и подигање на хипотекарен и заложен кредит,
- пребивање на побарување,
- постапка за експропријација,
- оданочување со даноци на имот,
- инвеститорски консалтинг и
- во други случаи предвидени со закон.

Член 4

(1) Машините, опремата и постројките се материјални средства кои имаат различни карактеристики од останатите материјални средства.

(2) Машините, опремата и постројките вообичаено можат да бидат реалоцирани и преселени од една на друга локација, без да се направи значителна штета на земјиштето или градежните објекти и имаат значително покус животен век, што ги разликува од земјиштето и градежните објекти. Сопственоста на машините, постројките и опремата може да биде раздвоена од сопственоста на земјиштето и градежните објекти.

(3) Вредноста на машините, постројките и опремата може да се разликува зависно од тоа дали тие се проценуваат во комбинација со други средства во рамки на оперативната единица или пак тие ќе се проценуваат како посебна ставка поради нивна размена.

Член 5

(1) Машините и опремата се средства:

- со кои располага трговското друштво, јавното претпријатие или друг деловен ентитет (во понатамошниот текст „претпријатие“) и ги користи во производството или понудата на стоки и услуги, и/или за изнајмување на трети лица или за административни цели и

- кои се користат во одреден временски период.

(2) Машините се апарати (посебни или збир на машини) кои се користат во специфични процеси поврзани со операциите на претпријатието.

(3) Опрема се други средства кои се користат со цел да ги помогнат работните процеси на претпријатието.

(4) Постројка е комплексна структура која е технолошки зависна целина која по својата структура и функционалност е единствена и составена е од градежни конструкции и машински инсталации и/или опрема и машини вградени во градежната конструкција.

II ФАКТОРИ КОИ ВЛИЈААТ НА ПРОЦЕНАТА НА ВРЕДНОСТА НА МАШИНИТЕ ПОСТРОЈКИТЕ И ОПРЕМАТА

Член 6

При процена на машините, постројките и опремата треба да се земаат предвид следните фактори:

- Трошоците за инсталирање,
- Трошоците за реалокација, преселба и можна преинсталација,
- Ограничениот век на постројките во кои се сместени машините и опремата и
- Трошоци за обезбедување на заштита на животната и работната средина.

Член 7

На процената на вредноста на машините, постројките и опремата соодветно влијание имаат и нематеријалните средства поврзани со нив како што се: модел или прототип, оперативен софтвер, технички податоци и производствените документации, зависно од тоа дали тие ќе бидат вклучени или не во проценетата вредност.

Член 8

(1) Машините, постројките и опремата кои се предмет на финансиски лизинг не можат да се продадат без да се изврши крајно пребивање меѓу давателот и примателот на лизингот.

(2) Машините, постројките и опремата кои се предмет на оперативен лизинг се сопственост на трета страна и истите не се предмет на процена.

Член 9

(1) При процена на машините, постројките и опремата треба да се има предвид дека некои постројки и опрема со кои се обезбедуваат услуги при градење на градежни објекти треба да се вклучат во вредноста на градежните објекти кои се предмет на размена и ја зголемуваат нивната вредност, а нивната вредност се исказува одделно и е вклучена во вредноста на градежните објекти.

(2) При вршење на процената на градежните објекти и при пресметка на надоместоците за закуп на објектите, треба да се земе предвид и дополнителната вредност што за таквите објекти ја генерираат машините, постројките и опремата кои се вградени во објектите и го овозможуваат и/или подобруваат нивното функционирање, како на пример, постројка како трафостаница која обезбедува електрична енергија, или постројка во која се сместени машини и опрема за ладење, греење, вентилација и ескалатори, лифтови и сл.

III Претпоставки кои можат да се користат за процена на машините, постројките и опремата

Член 10

Вредноста на машините, постројките и опремата може да се проценува во различни околности и тоа како:

- целина, на лице место, под претпоставка дека бизнисот продолжува со работа,
- целина, на лице место, под претпоставка дека бизнис се затвора и
- посебни ставки кои можат да се пренесат од нивната постојна на друга локација.

IV Методи во процената

Член 11

(1) Процената на постројките, машините и опремата може да се врши со примена на следните методи:

- Метод на директна пазарна споредба, преку споредба на извршени продажби,

- Трошковен метод (намалување за трошок за амортизација) и

- Приходен метод.

(2) Во најголем број случаи најсоодветна основа за утврдување на вредноста претставува пазарната вредност која претставува проценет износ за кој сопственоста треба се размени на датумот на процената, по соодветен маркетинг, меѓу купувачот и продавачот кои сакаат да ја изведат трансакцијата и кои се запознаени со трансакцијата, и тоа го прават без никаква присила.

(3) При процена на машините, постројките и опремата, проценителот треба да воспостави и определи дополнителни претпоставки кои се соодветни, имајќи ја предвид природата на средството и целта на процената. Овие претпоставки можат да се однесуваат на состојбата на бизнисот за кој се користат дадените средства (машини/ постројки/опрема) или степенот до кој индивидуалните ставки (средства) се агрегирани со други средства.

1.Метод на директна пазарна споредба

Член 12

(1) Метод на директна пазарна споредба, е метод според кој вредноста на машините, постројките и опремата се проценува на начин што средството што се проценува, се споредува со постигната цена во некоја пазарна активност, односно трансакција која се случила неодамна, за исто или слично средство.

(2) Согласно методот на директна пазарна споредба, средството што се проценува, непосредно се споредува со слични средства што се продале или што се нудат на пазарот или се применува коефициент на процена.

(3) Коефициентот на процена, од став 2 на овој член, се применува кога се вршат определени прилагодувања кои ги рефлектираат различните карактеристики на средството што се продало или што е понудено за продажба од она што се проценува.

Член 13

Методот на директна пазарна споредба се применува со користење на следните информации:

- Цените или ценовните коефициенти кои се однесуваат на неодамнешна продажба на исти или слични машини, постројки и опрема и

- Потребните прилагодувања коишто треба да се направат за да се увидат различните карактеристики на средството што се продало или што е понудено за продажба од она што се проценува, ако има потреба за тоа.

2.Трошковен метод

Член 14

(1) Трошковен метод уште познат како метод на трошоци на замена се состои во определување на вредноста на машините, постројките и опремата, преку пресметка на трошоците за замена на средството со друго средство со слични или идентични капацитети.

(2) Процена на средството од став 1 на овој член, според трошковен метод, се врши преку определување на пазарната вредност на произведен еквивалент и корекција на таа вредност за стапката на амортизираност на средството што се проценува.

(3) Примената на трошковен метод се состои од идентификација на пазарната цена на средството што се заменува или се определуваат трошоците за развој и креирање на слично средство, доколку не постои пазарен еквивалент и утврдување на фактичкото ниво на амортизираност на средството.

Член 15

За примена на трошковен метод се користат некои од следниве фактори:

- трошокот за развој или купување на идентично средство со еднакви капацитети и перформанси;

- трошокот за развој или купување на средство со слични капацитети и перформанси;

- во случај на развој или купување на средство со слични капацитети и перформанси, потребно е да се направат корекции, односно прилагодување во вредноста за износот на соодветната амортизација и

- разликата во цените меѓу новото, исто или слично средство (еквивалент) и вредноста на средството што треба да се замени, а проценета вредност е онаа што се постигнува во актот на трансакцијата.

3.Приходен метод

Член 16

(1) Приходен метод за процена на машини, постројки и опрема е метод кој се заснова на капитализација на готовинскиот тек или заштедите, кои се фактички постигнати или хипотетички остварливи од страна на оној пазарен учесник кој го поседува средството, за време на неговиот преостанат животен век.

(2) Капитализацијата од став (1) на овој член, се врши со примена на две техники и тоа:

- Техника на дисконтирање на готовинските текови со користење на дисконтен фактор доколку се работи за променливи готовински текови или

- Техника на капитализација на приходите со помош на коефициент на капитализација во случај на константни готовински текови.

(3) За примена на приходниот метод од став 1 на овој член, треба да се знаат: приходите, дисконтната стапка и проектираниот готовински тек.

(4) Проектиите на приходите се утврдуваат од договорите и/или од приходот кој се создава со нивна употреба или нивно располагање.

Член 17

Техниката на дисконтирање на готовинските текови кои ќе настанат во иднина и нивно сведување на сегашни вредности се врши на следниот начин:

- Се пресметува сегашната вредност на готовинските текови остварени од користење на машините, постројките и опремата според формулата:

$$PV_0 = \sum_{i=1}^n \frac{C_i}{(1+r)^i} \quad \Big| \quad PV_0 = \sum_{i=1}^n \frac{C_i}{(1+r)^i}$$

Каде:

PV₀ - сегашна вредност на идни парични текови за време t

C - очекувани парични текови за временски период t

r - барана стапка на принос (дисконтна стапка)

n – број на години (период за кој се прават проекциите)

- Се пресметува нето сегашната вредност како разлика меѓу сегашната вредност на идните готовински текови и иницијалните трошоци на инвестицијата.

Член 18

Во случаите на примена на приходниот метод, потребно е проектираните износи од одделните периоди да се намалат за ризикот и за временската димензија на парите или со примена на коефициент за капитализација на соодветниот фиксен финансиски параметар. Капитализацијата на фиксниот износ на нето приходите може да се набљудува како поедноставена изведба на методата на дисконтиран готовински тек (ДГТ).

Член 19

(1) Дисконтната стапка ја одразува временската димензија на парите и ризикот кој е поврзан со подвижното средство кое се проценува. Таа се одредува преку пондериран просечен трошок на капиталот - ППТК (Weighted Average Cost of Capital - WACC).

(2) Доколку постојат информации, се прави логична проверка на ППТК со вообичаените трошоци на пазарот на капитал.

(3) Очекуваниот ризик се изразува или во дисконтната стапка или во готовинските текови, а не во двата елемента на проекцијата, за да не дојде до двојно проценување на ризикот, или пак тој воопшто да не се вклучи.

Член 20

(1) Дисконтната стапка по која се врши дисконтирање на идните парични текови претставува просечна пондеризирана цена на долгот и капиталот и се пресметува според следната формула:

ППТК (WACC) по оданочување = $t_e \times E/V + r_d \times D/V (1-t_c)$ каде што,

t_e е цената на капиталот и го претставува повратот од инвестицијата кој се бара од страна на сопствениците на средството;

r_d е цената на долгот, и го претставува повратот кој се бара од страна на финансиерите на долгот;

E е пазарната вредност на капиталот;

D е пазарната вредност на долгот, т.е. финансиски позајмици подложни на камата;

V е пазарната вредност на претпријатието ($D+E$) и

t е соодветната даночна стапка.

(2) Цената на капиталот е составена од следниве компоненти:

$R_e = R_f + \beta \times ERP + CRP + SRP$ каде што

R_f – (Risk free rate) - Реална стапка на принос на безризични вложувања

β – бета коефициент, мерка до кој степен повратот на акциите на претпријатието варираат со повратот на пазарот како целина; (сензитивност на цена на акциите на пазарни ризици) и

ERP - премија за ризик на пазарот на капиталот која се бара за инвестирање на пазарот на капитал споредена со инвестирање во средства ослободени од ризик, (Повраток кој се очекува да го добијат инвеститорите за екстра ризиците на вложувањата) (Enterprise Risk Premium)

CRP – Премија за ризик на земјата (Country Risk Premium)

SRP – Премија за ризик според големина на претпријатието (Size Risk Premium).

Член 21

(1) Во случај кога финансиските параметри од употребата на определено средство растат со константна стапка од година во година, тогаш вредноста на средството може да се процени со примена на коефициент на капитализација. Тоа може да се постигне со употреба на:

- Специфични коефициенти за процена за слични средства на пазарот и тоа: релевантни пазарни информации и индикаторот цена / заработувачка и

- Прилагодување на дисконтната стапка ако за тоа има потреба.

(2) Кога споредбените трансакции не можат да дадат релевантни и веродостојни податоци за цената, истите се проверуваат со примена на коефициентите на процена, или можат да се анализираат преку коефициентите на капитализација. Во овие случаи примената на коефициентот на капитализација покажува дали средството проценето согласно мултиплицирањето на определениот фактор покажува поголема или помала цена од хипотетичката трансакција која го вклучува соодветното средство.

(3) Доколку се појави голема разлика меѓу вредноста добиена во обичната директна пазарна споредба и вредноста добиена со примена на некои коефициенти на процена тогаш треба да се применат и други методи на процена за да се согледаат скриените вредности, синергии, и/или непогодности во комбинацијата со останатите средства на друштвото сопственик на средство кое е предмет на процена.

Член 22

Техниката на капитализирање на идните готовински текови и/или приходи користејќи го коефициент на капитализација се применува врз основа на следната формула:

$$\text{Коефициент на капитализација} = \frac{\text{Очекувани просечни готовински текови од една година}}{\text{Дисконтна стапка}}$$

V. Процена на машини, опрема и постројки во јавниот сектор

Член 23

(1) Средствата во јавниот сектор се средства кои генерираат готовински текови и средства кои не генерираат готовина, како што се културното наследство, заштитените подрачја, инфраструктурните средства, јавните објекти, постројки за испорака на јавни услуги и средства за рекреација.

(2) За средствата кои не генерираат готовина, а се значајни за вршење на дејноста на јавното претпријатие, или за пошироката заедница, посоодветен е методот на директна пазарна споредба или трошковниот метод.

Член 24

(1) Процената на машините, постројките и опремата се разграничува во зависност од тоа дали тие се во сопственост на субјект од приватниот или јавниот сектор.

(2) За процена на средствата од став (1) на овој член, во јавниот сектор се користат истите методи како и за процена на соодветните средства во претпријатијата во приватна сопственост.

(3) При процена на средствата во јавен сектор може да се користи приходниот метод земајќи ја предвид претпоставката дека средствата ќе продолжат да бидат користени во производниот процес.

VI. Извештај за процена на машините, постројките и опремата

Член 25

Извештајот за процена на машините, постројките и опремата (во натамошниот текст: извештај за процена) треба особено да содржи податоци кои се релевантни за целта на процената како што се:

- Влијанието на вредноста на машините/постројките/опремата врз вредноста на градежните објекти, доколку се работи за средства кои обезбедуваат определени услуги за објектите, односно нивната вредност се искажува во склоп на вредноста на градежниот објект и

- Влијанието на вредноста на машините/постројките/опремата карактеристични за постоење на некое нематеријално средство.

Член 26

(1) По завршувањето на процената на машините, постројките и опремата се изготвува извештај за процена.

(2) Целта на извештајот за процена е да се образложат на трети лица сите информации потребни за соодветно разбирање на процената, и затоа тој треба да биде јасен, сеопфатен и недвосмислен.

Член 27

(1) За да ги обезбеди споредливоста, релевантноста и веродостојноста, извештајот за процена треба да содржи јасни и прецизни описи на обемот на задачата, целта и планираната намена, јасно образложение за избраната вредност, наведување на сите претпоставки на кои се заснова примената на методите како и ограничувачките фактори на примена на методите на процена што непосредно влијаеле на вредноста.

(2) Извештајот за процена се составува во писмена и во електронска форма.

Член 28

Задолжителни компоненти на извештајот за процена се:

- Име и презиме на проценителот и потврда (лиценца) за неговата компетентност, при што доколку во процената е користена помош од други релевантни лица, друга експертиза и сл., зависно од обемот и сложеноста на задачата, тогаш тоа посебно се образложува од аспект на обемот и природата на таквиот ангажман;

- Назив на клиентот (нарачател на процената) како и евентуални други корисници;

- Цел на процената;

- Идентификација на средството - предмет на процена, при што доколку машините, постројките и опремата - предмет на процена се користат во комбинација со друго средство, ќе биде неопходно да се појасни дали тие средства се вклучени, исклучени, со претпоставка дека ќе бидат на располагање или пак исклучени со претпоставка дека нема да бидат на располагање;

- Основа на утврдување на вредноста, при што основата за утврдување на вредноста зависи од целта на процената, која претставува извештај за основните претпоставки за процена на вредноста на машините, постројките и опремата;

- Датум на процената;

- Обем на анализата со наведување на целокупната документација која е на располагање за спроведување на анализите, пресметките, истражувањата, евентуални истражувања со користење на прашалници, како и сите ограничувања со кои се соочува проценителот во текот на процената;

- Извори на информации со наведување на природата и изворите на секоја информација поврзана со процесот на процена, независно од тоа дали се располага со соодветна верификација на таквите информации;

- Претпоставки на кои базира процената;

- Ограничувања за објавување Доколку е неопходно или пожелно да се ограничи користењето на процената и на податоци поврзани со неа и тоа јасно да се наведе;

- Изјава на проценителот дека процената е извршена според законски усвоената методологија и дека истата е направена професионално и непристрасно;

- Избор на пристапи и методи на процена со образложение за применетиот методолошки пристап;

- Проценета вредност и валута во која се врши процената и

- Изјава на нарачателот на процената или давателот на информации дека дадените податоци и информации се точни и веродостојни и одговараат на фактичката состојба.

Член 29

Извештајот за процена се составува во три еднообразни оригинални примероци од кои два за нарачателот и еден за изготвувачот на проценката.

VII Завршна одредба

Член 30

Оваа методологија влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.15-10110/3
21 декември 2011 година
Скопје

Министер за економија,
Ваљон Сараќини, с.р.

3986.

Врз основа на член 47 став 1 од Законот за процена („Службен весник на Република Македонија“ бр. 115/2010 и 158/2011), министерот за економија донесе

МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ПРОЦЕНА НА ВРЕДНОСТА НА ПОДВИЖНИОТ ИМОТ

I. Општи одредби

Член 1

Со оваа методологија се пропишува начинот на процената на вредноста на подвижниот имот (подвижни средства).

Член 2

Процена на вредноста на подвижниот имот се врши во случаите на:

- пренос на правото на сопственост,
- определување на вредноста на капиталот во случаите во кои доаѓа до промена на вредноста и структурата на капиталот и при статусни измени,
- стечајна постапка и ликвидација,
- при финансирање и подигање на хипотекарен и заложен кредит,
- пребивање на побарување,
- постапка за експропријација,
- оданочување со даноци на имот,
- инвеститорски консалтинг,
- финансиско известување и
- во други случаи предвидени со закон.

Член 3

Предмет на оваа методологија се подвижен имот и хартии од вредност. Како подвижен имот во смисла на оваа методологија се сметаат:

- залихите,
- мебелот,
- ситен и друг инвентар во друштвата, како што се некои инструменти или други ситни алати кои не спаѓаат во основна опрема и
- некои други подвижни ствари како што се накит и уметнички творби.

Член 4

При вршењето процена на било кој вид на подвижен имот, од особено значење е следното:

1. Идентификација на проценителот и потврда за неговата компетентност, поткрепена со копија од лиценцата на овластен проценител;
2. Идентификација на клиентот за кого се врши процената и некој друг корисник ако има таков;
3. Намените за коишто се врши процената;
4. Идентификација на средството што се проценува при што треба да се дефинира дали подвижното средство се проценува самостојно или агрегирано со некое друго средство и причините зошто се одлучило да се оди со агрегирана процена ако тоа се направило.
5. Потребната длабочина на истражувањето;
6. Природата и изворите на информациите што се користат;
7. Датумот на процената;
8. Применети претпоставки за процената;
9. Ограничувања за употреба на процената за определени намени ако постојат такви и
10. Потврда дека процената е спроведена согласно оваа методологијата.

II. Методи на процена

Член 5

(1) Процената на подвижниот имот се врши со примена на следните методи:

- Метод на директна пазарна споредба;
- Трошковен метод или метод на трошоци за замена
- Приходен метод.

(2) Изборот на методот на проценка е во зависност од целите на процената, основата на процената, активноста на пазарот, достапноста на информации за претходни трансакции и други релевантни фактори.

Член 6

(1) Освен во случаите кога на датумот на процената можат да се идентификуваат исти еквиваленти (средства) на пазарот, во сите останати случаи неопходно е да се изврши соодветен избор на метод за проценка (еден или повеќе) кои ќе се применат при вреднување на подвижниот имот.

(2) При изборот на методот/методите треба да се има предвид нивната соодветност и сигурност, но и крутоста на потребните влезни податоци на кои се заснова примената на соодветните методи.

(3) Изборот на методот на проценка, односно образложение за примена на определен метод / методи на проценка, треба да се елаборира во извештајот за проценка.

(4) Од примарниот метод на проценка може да се изведе и примени секундарен метод на проценка, но само доколку со примарниот метод можат да се извлечат влезни податоци за примена на секундарниот метод.

Член 7

(1) При изборот на методот на проценка, треба да се почитува хиерархијата на методите.

(2) Најчесто применуван метод на проценка кај подвижниот имот е методот на директна пазарна споредба иако има определени специфичности кај одделните видови на подвижен имот. Во случај кога постојат информации за цените на трансакции на исти или слични средства што се случиле во период близок до времето на процената, треба да се претпочита овој метод.

(3) Доколку методот од став (2) на овој член не може да се примени затоа што не постои информација за цените или затоа што средството е единствено или има карактеристики кои го прават да биде значајно различно од други средства, приходниот метод или методот на трошоци на замена можат да бидат посоодветни.

(4) Под „значајно различно“, од ставот (3) на овој член се подразбира дека средството според своите карактеристики не може во целост да се спореди со друг пазарен еквивалент, односно има свои специфични карактеристики или агрегатни карактеристики кои не можат да се сретнат кај друг пазарен еквивалент.

Член 8

При проценка на подвижен имот може да се применат повеќе од еден метод. Кога се презема активност за проценка на вредноста на подвижен имот, проценителот треба да процени кој метод би бил најсоодветен за проценка во дадениот случај, зависно од целта на процената.

Член 9

Во случаите кога проценителот треба да го процени подвижниот имот заедно (агрегирано) со некое друго средство, тогаш проценителот треба јасно да наведе во извештајот за проценка дали средството е проценувано самостојно или агрегирано со некое друго средство. Притоа, ако процената е извршена на агрегирана основа, проценителот треба да објасни кои се средствата кои се проценувани заедно и зошто тоа е така направено.

II.1. Метод на директна пазарна споредба

Член 10

(1) Методот на директна пазарна споредба, е метод според кој вредноста на подвижниот имот се проценува на начин што средството што се проценува, се споредува со постигната цена во некоја пазарна активност, односно трансакција која се случила неодамна, за исто или слично средство.

(2) Согласно методот на директна пазарна споредба, средството што се проценува, непосредно се споредува со слични средства што се продале или што се нудат на пазарот или се применува коефициент на проценка.

(3) Коефициентот на проценка, од став (2) на овој член, се применува кога се вршат определени прилагодувања кои ги рефлектираат различните карактеристики на средството што се продало или што е понудено за продажба, од она што се проценува.

Член 11

Информациите потребни за примена на методот на директна пазарна споредба се:

- Цените или ценовните коефициенти кои се однесуваат на неодамна продажба на исти или слични подвижни средства и

- Прилагодувања коишто треба да се направат за да ги одразат различните карактеристики на средството што се продало или што е понудено за продажба од она што се проценува, ако има потреба за тоа.

II.1.1. Примена на коефициент на проценка при методот на директна пазарна споредба

Член 12

(1) Доколку подвижното средство што се проценува директно создава приход, тогаш методот на директна пазарна споредба може да се примени со употреба на коефициенти на проценка на исто или слично средство. Тоа може да биде случај кај определени инструменти или други елементи на инвентарот. Коефициентот на проценка се добива со делење на цената на трансакцијата на истото или слично средство кое се продало, со некој финансиски параметар, како што се на пример:

- Приходот генериран од подвижното средство,
- Добивката пред камати и даноци (ДПКД), и
- Добивката пред камати, даноци и амортизација (ДПКДА)

(2) Коефициентот од ставот (1) на овој член, се применува на соодветниот финансиски параметар на средството што се проценува и на тој начин се врши процената.

(3) Во случај кога не постојат трансакции на ист или сличен подвижен имот, или ако постојат такви трансакции, тогаш е потребно да се прават определени прилагодувања и од тие причини овој метод најчесто се користи како дополнителен метод на некој друг метод на проценка.

II.2. Трошковен метод

Член 13

(1) Трошковниот метод или методот на трошоци за замена се состои од определување на вредноста на подвижното средство, преку пресметка на трошоците за замена на средството со друго средство со слични или идентични капацитети.

(2) Средството кое се проценува според трошковниот метод ќе биде помалку атрактивно од модерен и современ еквивалент, поради годините на старост или амортизираност. Од овие причини се прават корекции на степенот на амортизираност.

Член 14

За примена на трошковниот метод потребно е да се направат следниве чекори:

- да се идентификува пазарна цена за средството што се заменува и
- да се определат трошоците за развој и креирање на слично средство.

Член 15

(1) Потребните податоци и информации за примена на трошковниот метод ги вклучуваат некои од следниве фактори:

- трошокот за развој или купување на идентично средство со еднакви капацитети и перформанси;
 - трошокот за развој или купување на слично средство со еднакви капацитети и перформанси и
 - разлика во цените меѓу новото, исто или слично средство (еквивалент) и вредноста на средството што треба да се замени, а проценета вредност е онаа што се постигнува со актот на трансакцијата.

(2) Во случај на развој или купување на слично средство со еднакви капацитети и перформанси, потребно е да се направат корекции, односно прилагодување во вредноста за износот на соодветната амортизација;

II.3. Приходен метод

Член 16

Приходниот метод за процена на подвижен имот се заснова на приходот кој ќе го генерира средството за време на неговиот преостанат животен век и се проценува таа вредност по пат на капитализација на приходите. За примена на овој метод потребно е да се знаат: приходите, дисконтната стапка и проектираниот тек на приходи. Проекциите на приходите можат да се преземат од некој договор, односно од договорите или пак да бидат определени од добивката која се генерира со употреба или располагање на средствата што се проценуваат.

Член 17

Методот за процена на подвижниот имот заснован на капитализација на приходите, служи за определување на вредноста на подвижните средства и технологијата врз основа на капитализирана вредност на остварените приходи, готовински текови или заштеди, кои се постигнати или хипотетички остварливи од страна на оној пазарен учесник кој го поседува средството.

Член 18

Методот на капитализација на приходите е тесно поврзан со идните или проектираните финансиски информации (ПФИ), кои произлегуваат од предвидување на следното:

- обртот;
- бруто добивката, оперативната добивка и нето добивката;
- добивките пред и по оданочување;
- должината на преостанатиот корисен век на средството и
- готовинските текови пред и по пресметката на каматата и/или данокот.

Член 19

(1) Основни методи на процена на подвижен имот засновани на капитализација на приходите се:

- метод на ослободување од надомест за плаќање за користење на авторски права (набавка и одржување) на лиценциран софтвер,
- метод на премиум добивка или позната како метод на инкрементални приходи и
- метод на екстра заработувачка.

(2) Секоја од методите од став (1) на овој член вклучува капитализација на предвидените готовински текови, користејќи ги техниката на дисконтирани готовински текови или пак користење на коефициентот на капитализација, во случаите кога проекциите на готовинските текови се константни во периодот кој се анализира.

II.3.1. Техника на дисконтирање на готовинските текови

Член 20

(1) Техниката на дисконтирање на идните готовински текови (ДГТ) и нивно сведување на сегашни вредности се врши така што се пресметува сегашната вред-

ност на тековите на приходите (користите) остварени од користење на подвижното средство по следната формула:

$$PV_C = \sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+r)^t} \quad | \quad PV_C = \sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+r)^t}$$

Каде што:

PV₀ - сегашна вредност на идни парични текови за време t

C – очекувани парични текови за временски период t

r – барана стапка на принос (дисконтна стапка)

n – број на години (период за кој се прават проекциите)

(2) Нето сегашната вредност претставува разлика меѓу сегашната вредност на идните готовински текови и иницијалните трошоци на инвестицијата.

Член 21

Како алтернатива на техниката на дисконтирани готовински текови, во поедноставни случаи може да се користи и техниката на капитализирање на идните готовински текови и/или приходи користејќи го коефициент на капитализација по следната формула:

$$\text{Коефициент на капитализација} = \frac{\text{Очекувани просечни готовински текови од една година}}{\text{Дисконтна стапка}}$$

II.3.2. Дисконтни стапки

Член 22

Во случаите на примена на приходен метод, потребно е проектираните износи од одделните периоди да се намалат за ризикот и за временската димензија на парите или со примена на коефициент за капитализација на соодветниот фиксен финансиски параметар.

Член 23

(1) Дисконтната стапка ја одразува временската димензија на парите и ризикот кој е поврзан со подвижното средство кое се проценува. Таа се одредува преку пондериран просечен трошок на капиталот - ППТК (Weighted Average Cost of Capital - WACC).

(2) Доколку постојат информации, се прави логична проверка на ППТК со вообичаените трошоци на пазарот на капитал.

(3) Очекуваниот ризик се изразува или во дисконтната стапка или во готовинските текови, а не во двата елементи на проекцијата, за да не дојде до двојно проценување на ризикот, или пак тој воопшто да не се вклучи.

Член 24

(1) Дисконтната стапка по која се врши дисконтирање на идните парични текови претставува просечна пондерирана цена на долгот и капиталот и се пресметува според следната формула

ППТК - WACC по оданочување = $Re \times E/V + rd \times D/V (1-tc)$ каде што:

Re е цената на капиталот и го претставува повратот од инвестицијата кој се бара од страна на сопствениците на средството;

rd е цената на долгот и го претставува повратот кој се бара од страна на финансиерите на долгот;

E е пазарната вредност на капиталот;

D е пазарната вредност на долгот, т.е. финансиски позајмици подложни на камата;

V е пазарната вредност на претпријатието (D+E) и

t е соодветната даночна стапка.

(2) Цената на капиталот е составена од следните компоненти:

$Re = Rf + \beta \times ERP + CRP + SRP$ каде што

Rf – (Risk free rate) - Реална стапка на принос на безризични вложувања

β – бета коефициент, мерка до кој степен повратот на акциите на претпријатието варираат со повратот на пазарот како целина; (сензитивност на цена на акциите на пазарни ризици) и

ERP - премија за ризик на пазарот на капиталот која се бара за инвестирање на пазарот на капитал споредена со инвестирање во средства ослободени од ризик, (Повраток кој се очекува да го добијат инвеститорите за екстра ризиците на вложувањата) (Enterprise Risk Premium)

CRP – Премија за ризик на земјата (Country Risk Premium)

SRP – Премија за ризик според големина на претпријатието (Size Risk Premium).

Член 25

(1) Кога финансиските параметри од употребата на определено средство растат со константна стапка, во таков случај вредноста може да се проектира со примена на коефициент на капитализација.

(2) Коефициентот на капитализација се применува со употреба на:

- Специфични коефициенти за процена за слични средства на пазарот, како цена/заработувачка, или
- Со прилагодување на дисконтната стапка, ако за тоа има потреба.

(3) Споредбените трансакции можат да дадат директни податоци за цената, или можат да се анализираат преку коефициентите на процена. Резултатот од оваа анализа покажува дали средството проценето согласно мултиплицирањето на определениот фактор покажува поголема или помала цена од хипотетичката трансакција која го вклучува соодветното средство.

(4) Доколку се појави голема разлика меѓу вредноста добиена со обичната директна пазарна споредба и вредноста добиена со примена на некои коефициенти на процена, тогаш се применуваат и други методи на процена за да се согледаат некои скриени вредности, синергии, или можеби непогодности во комбинацијата со останатите средства на друштвото сопственик на подвижното средство.

III. Потребни податоци и информации за процена

Член 26

(1) Методите кои се користат за процена имаат потреба од бројни информации за да можат соодветно да се применат.

(2) Информациите од став 1 од овој член вклучуваат:

- Проектирани финансиски информации;
- Цени од споредливи трансакции на ист или сличен подвижен имот;
- Надомест за права од подвижен имот;
- Ефекти од други средства што влијаат на готовинскиот тек;
- Дисконтна стапка;
- Коефициенти на процена и
- Трошок за замена.

(3) За потребите на процената можат да бидат потребни и користени и други информации кои треба да се идентификуваат и да се реферира изворот од каде се добиени и соодветно да се објаснат.

Член 27

(1) Сите методи за процена на вредноста во рамките на методот на капитализација на добивката имаат потреба од проектирани финансиски информации (ПФИ).

(2) Капитализацијата на тековите на добивките се базира на следните финансиски параметри: вкупен приход, оперативна добивка, нето добивка, готовински тек и слично.

(3) Во определени случаи ПФИ можат да се потребни и кога се применува метод на директна пазарна споредба, особено кога се користи техника на коефициенти на процена, бидејќи коефициентите можат да се применат и на ПФИ, а не само на историските финансиски параметри.

Член 28

ПФИ треба да се оценуваат од аспект на следните фактори:

- Оценка на приходот преку оценка на можноста на самото средство да генерира приход, но и преку оценка на проектираното учество на пазарот;
- Маргините на добивка кои се определуваат како распон, историските маргини на добивката и проектираните маргини на добивка, кои треба прецизно да се објаснат;
- Висина на данокот на добивка;
- Потребата од работен капитал и претпоставките на кои таа потреба е оценета;
- Потребата од капитални издатоци за односното средство и
- Очекувањата за растот во економијата и во дејноста во кое функционира средството, со цел да се обезбеди чувство на реализам за оценките на проценителот.

Член 29

(1) Сите претпоставки за влезните информации врз основа на коишто се проектираат финансиските ивештаи треба да се документираат во Извештајот за процена, заедно со реферирање на изворот од каде се користени.

(2) Кога се компилираат ПФИ од различни извори, тие треба да се оценат од аспект на компарабилност, конзистентност и логичност, како и адекватност за конкретната намена.

(3) Кога се прави процена врз основа на методот на директна пазарна споредба, се споредуваат информации за податоци кои се добиени од пазарот и се врши корекција со цел да им се подобри нивната точност и применливост.

(4) Во случаи кога е потребно да се вршат споредби со пазарни информации, особено со примена на коефициенти на процената, треба да се врши прилагодување и за другите специфични показатели, како што се стапките на раст, даночните стапки, работниот капитал, капиталната опременост, особено ако станува збор за средства во амбиенти кои се разликуваат и ако тоа има влијание на финансискиот индикатор кој се користи како основа за мултиплицирање при процената.

Член 30

Други фактори кои можат да влијаат на содржините на ПФИ можат да бидат економските и политичките услови во развојот на земјата.

Член 31

(1) Периодот за кој се прави проекцијата треба да се усогласи со очекуваниот животен век на подвижните средства што се проценуваат. Ако се смета дека животниот век на средството е со бесконечен животен век се применува принципот на процена при бесконечна терминска вредност. При процената по формулата за бесконечност треба да се има предвид стапката на пораст на готовинскиот тек која се очекува од средството при што претпоставките за порастот треба да се образложат.

(2) Бесконечната вредност се пресметува по следната формула:

$$\text{Терминска вредност} = \frac{\text{Проекција на готовинскиот тек во последната година} * (1 + \text{долгорочна стапка на пораст})}{(\text{дисконтна стапка} - \text{долгорочна стапка на пораст})}$$

(3) Во случаи кога се користат ПФИ за да се проценат вредноста на подвижните средства, треба да се подготви анализа на чувствителност со цел да се оцени влијанието на можните варијации во појдовните претпоставки.

(4) Елементите на коишто ПФИ се најчувствителни треба да се ревидираат со цел да се обезбеди конзистентност, доверливост и логичност.

Член 32

(1) Во случаи кога постои активен пазар за подвижниот имот, пазарната цена е единствената влезна информација што е потребна и нема потреба од прилагодувања на цената.

(2) Во останатите случаи кога се работи за подвижни средства кои се меѓусебно хетерогени, не се применуваат информациите од активниот пазар.

Член 33

(1) Информациите добиени при директната пазарна споредба треба да се проверуваат и прилагодуваат со цел да се утврди:

- според кои карактеристики се разликува средството кое се порочнува од споредбената пазарна трансакција;

- дали постоеле некои специфични фактори кои можат да имаат влијание на средството од споредбената пазарна трансакција или на средството кое се проценува во случај на принудна продажба, продажба при поврзани страни или трансакција како дел од реструктурирање на сопственикот;

- дали постојат разлики во пазарите меѓу средството од споредбената пазарна трансакција и средството кое се проценува, како и разлики во времето (и условите на пазарот) кога се случила трансакцијата и тековното време.

(2) Сите специфики во анализата треба да бидат образложени, заедно со причините за изборот на определени методи за процената.

IV. Процена на залихи

Член 34

Залихите се јавуваат во три вида и тоа:

- материјали и средства што се чуваат за да се употребат во текот на работата;
- материјали и средства во производство во тек и
- трговски стоки.

Член 35

Нето продажна вредност на залихите е проценетата продажна цена која може да се добие за залихата во нормалниот тек на работата минус проценетите трошоци за довршување на залихите и за извршување на продажбата.

Член 36

Вредноста на залихите се проценува врз основа на трошковната (историска) вредност и нето продажната вредност на залихите.

IV.1. Трошковна (историска) вредност на залихите

Член 37

(1) Трошоците на залихите се претставени како збир на сите трошоци за набавка на залихите, трошоците на конверзија и другите трошоци за да се донесат залихите до постојното место и до постојните услови во кои тие се наоѓаат. Вообичаено е можно тие информации да се обезбедат од сметководствената евиденција на друштвото чишто залихи се проценуваат.

(2) Трошоците на набавка на залихите се состојат од набавната цена, царините и другите давачки, транспортните, манипулативните и другите трошоци кои директно се направени за набавка на залихите. Доколку има попусти и рабати, тие се одбиваат од трошоците на набавката.

(3) Трошоците на залихите ги вклучуваат трошоците кои се директно поврзани со производството во кои е вклучена и алокацијата на фиксните (амортизацијата

и одржувањето) и варијабилните зависни трошоци на производство кои настануваат при употребата на материјалите и другите инпути во готови производи.

(4) Проценителот може да процени дека има потреба од вклучување и на други трошоци, како на пример: трошоците на дизајнот за посебни клиенти, трошоците на ненормален износ на отпад, трошоците на магационирање и др.

Член 38

Кај услужните дејности, трошоците на залихи можат да се појават во вид на трошоци на работната сила ангажирана до периодот на процената за изработка на определен вид услуга.

Член 39

Трошоците на залихите на секој производ се алоцираат со специфична идентификација на индивидуалните трошоци поврзани со нивното производство или складирање. Меѓутоа ако постојат голем број на производи, таквата идентификација не е практична, се применува методата на користење на цената на најстарата влезна единица во залихите (FIFO – First In-First Out) или методата на просечен трошок. Притоа ќе се користи истата метода за сите единици на залиха од истата група на залихи. По исклучок, може да се користи друга метода за проценка на единици од друга група залихи, но причините за тоа треба да се образложат.

IV.2. Нето продажна вредност

Член 40

(1) Трошоците на набавка и одржување на залихите можат да бидат поголеми од нето продажната вредност на залихите ако тие се оштетени, или ако се застарени.

(2) Процените за нето продажната вредност на залихите се засноваат на докази за движењето на пазарната вредност на слични производи како што се производите кои се наоѓаат на залиха во времето кога се прави процената.

V. Финансиски инструменти

Член 41

Договорот со кој се обезбедува финансиско средство на една страна и финансиска обврска или инструмент на капитал на друга страна како финансиски инструмент креира права или обврски меѓу страните да добијат или платат готови средства или друг финансиски надомест на определена дата или врз основа на определен настан, при што инструмент на капитал е договорот којшто креира право на остаток на средствата на некој субјект по подмирувањето на сите негови обврски.

Член 42

Финансиските инструменти можат првенствено да се класифицираат како „готовински инструменти“, коишто ги вклучуваат: кредитите, депозитите, акциите и обврзниците, или „деривативни инструменти“, коишто остваруваат приходи врз основа на едно или повеќе средства коишто ги претставуваат.

Член 43

Потребно е целосно разбирање на финансиски инструмент што се проценува со цел да може да се идентификуваат и проценат релевантните пазарни информации кои се достапни за исти или слични финансиски инструменти. Такви информации можат да бидат цените од неодамнешни трансакции на исти или слични финансиски инструменти, понуди од брокери, индекси и други статистички информации.

V.1. Пазари на финансиски инструменти

Член 44

Ликвидните финансиски инструменти како што се акции кои котираат на берза, државните хартии од вредност или други финансиски инструменти чии пазарни цени се познати, се применуваат во процената без прилагодување. Процесот на проценка на вредноста на таквите инструменти е со примена на методот на директна пазарна споредба.

Член 45

За останатите видови на финансиски инструменти, вклучувајќи ги повеќето видови деривативи со кои не се тргува на берзи, потребно е да се применат други методи на проценка.

Член 46

(1) Во случаите кога се работи за долговни инструменти за кои нема слободна продажба на пазарот на капитал, а кои се издадени од определено друштво, при нивната проценка треба да се земат предвид и елементите кои имаат влијание на кредитниот ризик поврзан со определениот инструмент. Притоа, се анализира дали постои обезбедување за долгот, чијшто инструмент се проценува, и каков е квалитетот на обезбедувањето (примарно или секундарно), дали постои заштита од неможност на плаќање, во вид на гаранција од трето лице, и слично.

(2) Процената на ризикот се користи како елемент при процената на финансиски инструмент на тој начин што таа служи како елемент за прилагодување на споредливата пазарна трансакција на сличен инструмент во примена на методот на директна пазарна споредба или за прилагодување на дисконтната стапка или на коефициентот на капитализација кај приходниот метод.

V.2. Методи на проценка на финансиските инструменти

Член 47

Во практиката често се применуваат автоматизирани методи на проценка засновани на сложени алгоритми каде со внесување на пазарните информации се добива проценка на втрдноста на определеното средство. Но дури и да се применуваат такви модели, тие во основа се засноваат на комбинации на методот на директна пазарна споредба и приходните методи. Значајно е применетите претпоставки, кои во основа ги претставуваат пазарните услови, да бидат добро оценети и инкорпорирани. Пазарните услови се менуваат и битно е тие да се оценуваат при секоја проценка.

V.2.1. Метод на директна пазарна споредба на финансиски инструменти

Член 48

(1) Методот на директна пазарна споредба на финансиски инструменти се применува согласно одредбите во членовите 10, 11 и 12 од оваа методологија.

(2) Специфичностите при процената на финансиските инструменти се состојат во следното:

1. пазарната цена на истиот инструмент, ако тој се продава на пазарот (берзата) се применува без прилагодување;

2. потребни се прилагодувања на информациите што ќе се добијат од берзата во следниве случаи:

- кога инструментот со кој се тргува на берзата не е идентичен со оној што се проценува и има одредени различни карактеристики;

- кога постои голема разлика во обемот на финансиските инструменти што се проценуваат од оние со кои се тргува на пазарот;

- ако времето на тргувањето на инструментот било многу специфично и произвело цени на трансакции кои не се веројатни дека ќе се повторат.

V.2.2. Приходен метод за проценка на финансиски инструменти

Член 49

Вредноста на одреден финансиски инструмент може да се процени со употреба на техниката на дисконтирање на идните готовински текови согласно членовите од 16 до 25 од оваа методологија. При што е потребно да се анализираат следните податоци:

- времето на очекуваните приливи на готови средства од финансискиот инструмент (дивиденди, камати, или други приливи);

- дали инструментот има квалитет што креира фиксен прилив на готовина или тој е варијабилен;

- пресметки на приливите: каматите за должничките инструменти, или приливите на одделните инструменти на кои се базираат деривативните инструменти;

- времето и условите во кои би можеле да се реализираат опциите и очекуваните готовински приливи од нив;

- заштита на правата на страните поврзани со инструментот, како на пример условите кои се поврзани со обезбедувањето и соодветниот кредитен ризик, ако постои таков или ако постои можност за таква анализа.

Член 50

При одредувањето на соодветната дисконтна стапка неопходно е да се утврди приходот од финансиот инструмент што би бил доволен за да се компензираат ризиците поврзани со:

- временскиот распоред на готовинските текови од инструментот;

- кредитниот ризик поврзани со инструментот;

- валутниот ризик и

- ликвидноста на инструментот.

VI. Друг подвижен имот

Член 51

Другиот подвижен имот, како што се мебел, накит, уметнички творби и слично се проценуваат главно врз основа на методот на директна пазарна споредба. Притоа, правилото е дека колку постои поликвиден пазар за средството што се проценува, толку повеќе се применува методот на директна пазарна споредба без никакви прилагодувања. Колку помалку тоа средство може директно да се продаде на пазар, потребно е да се изврши поголемо прилагодување на споредбената цена од сличната пазарна трансакција, или да се примени друг метод на проценка – приходен или трошковен.

VII. Извештај за проценка на подвижен имот

Член 52

(1) Извештајот за проценка на подвижниот имот (во натамошниот текст: извештај за проценка) се прави за да се образложат на трети лица сите информации потребни за соодветно разбирање на процената.

(2) Извештајот за проценка треба да биде јасен и недвосмислен, сеопфатен, споредлив и веродостоен.

(3) Извештајот за проценка треба да содржи јасни и прецизни описи на обемот на задачата, целта и планираната намена, јасно образложение за избраната вредност, приложување на сите претпоставки на кои базира примената на методите на проценка, како и ограничувањата фактори што непосредно влијаеле на вредноста.

(4) Извештајот за проценка се изготвува во писмена и електронска форма.

Член 53

(1) Извештајот за проценка ги вклучува образложенијата за разликите во вредноста постигнати со примена на примарниот метод и секундарните методи на проценка и податоци за: видот на расположливите влез-

ни податоци, нивната расположливост и достапност, оценка за нивната релевантност и веродостојност и оценка за оправданоста на примената на определен метод на процена.

(2) Извештајот од ставот (1) од овој член треба да ги содржи влезните информации со најголема и со најмала релевантност, а оттаму и релативната веродостојност и точност на резултатите добиени со примена на различните методи на процена.

Член 54

Извештајот за процена треба да ги содржи следните информации:

- Име и презиме на проценителот и потврда (лиценца) за неговата компетентност, при што доколку во процената е користена помош од други релевантни лица, друга експертиза и сл., зависно од обемот и сложеноста на задачата, тогаш тоа посебно се образложува од аспект на обемот и природата на таквиот ангажман;

- Назив на клиентот (нарачател на процената), како и евентуални други корисници;

- Цел на процената;

- Идентификација на подвижниот имот - предмет на процена при што околку подвижниот имот - предмет на процена се користи во комбинација со други видови средства, се појаснува дали таквите средства се вклучени или исклучени;

- Основа на утврдување на вредноста, при што основата за утврдување на вредноста претставува извештај за основните претпоставки за процена на вредноста на подвижниот имот и зависи од целта на процената. Основа на вредноста се утврдува во три основни категории:

- 1.Проценка на вредноста, односно утврдување на цената што ќе се постигне за средството во хипотетичка размена на слободен и отворен пазар или за т.н „пазарна вредност“;

- 2.Проценка на користа што определен субјект ја ужива од поседување на определено средство, како и специфичната вредност на средството кое е во посед на еден субјект, но може да нема никаква вредност за другите пазарни учесници, односно за утврдување на инвестициската и специфичната вредност на средството;

- 3.Определување на разумна или „објективна цена“ која може да биде договорена меѓу две специфични страни за размена на тоа средство. Во овој случај, средството не е неопходно да е пазарно експонирано, туку е сосема доволно цената да ги рефлектира предностите и слабостите од поседување на средството за договорните страни, а не за пазарот земен во целина;

- Датум на процена;

- Обем на анализата со наведување на целокупната документација која е на располагање за спроведување на анализите, пресметките, истражувањата, евентуални истражувања со користење на прашалници, како и сите ограничувања со кои се соочува проценителот во текот на процената;

- Извори на информации со наведување на природата и изворите на секоја информација поврзана со процесот на процена, независно од тоа дали се располага со соодветна верификација на таквите информации;

- Претпоставки на кои базира процената;

- Ограничувања за објавување

Доколку е неопходно или пожелно да се ограничи користењето на процената и на податоци поврзани со неа и тоа јасно да се наведе;

- Изјава на проценителот дека процената е извршена според законски усвоената методологија и дека истата е направена професионално и непристрасно;

- Избор на методи на процена со образложение за применетиот методолошки пристап;

- Процената вредност и валута во која се врши процената и

- Изјава на нарачателот на процената или давателот на информации дека дадените податоци и информации се точни и веродостојни и одговараат на фактичката состојба.

Член 55

Извештајот за процена се составува во три еднообразни оригинални примероци од кои два за нарачателот и еден за изготвувачот на проценката.

VIII. Завршна одредба

Член 56

Оваа методологија влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.15-10110/4
21 декември 2011 година
Скопје

Министер за економија
Ваљон Сараќини, с.р

3987.

Врз основа на член 47 став 1 од Законот за процена („Службен весник на Република Македонија“ бр. 115/10 и 158/11), министерот за економија донесе

МЕТОДОЛОГИЈА

ЗА ПРОЦЕНА НА ИНДУСТРИСКА СОПСТВЕНОСТ

I. Општи одредби

Член 1

Со оваа методологија се пропишува начинот на процена на индустриската сопственост.

Член 2

Процена на индустриската сопственост се врши во случај на:

- пренос на правото на сопственост,
- определување на вредноста на капиталот во случај во кои доаѓа до промена на вредноста и структурата на капиталот и при статусни измени,
- стечајна постапка и ликвидација,
- при финансирање и подигање на хипотекарен и заложен кредит,
- пребивање на побарување,
- постапка за експропријација,
- оданочување со даноци на имот,
- инвеститорски консалтинг,
- финансиско известување, и
- во други случаи предвидени со закон.

Член 3

Предмет на оваа методологија е индустриската сопственост и тоа:

- патент,
- индустриски дизајн,
- трговска марка,
- ознака на потеклото,
- географска ознака и
- други средства и групи на средства определени со Законот за индустриска сопственост.

Член 4

Одделни поими употребени во оваа методологија го имаат следното значење:

- "Права од индустриска сопственост" се права од интелектуални творби и економски врски од областа на индустријата и трговијата, вклучително и земјоделството.

- "Патент" е право од индустриска сопственост со кое се штити пронајдок во постапка согласно Законот за индустриска сопственост;

- "Индустриски дизајн" е право од индустриска сопственост стекнато во постапка согласно Законот за индустриската сопственост;

- "Трговска марка" (стоковна, услужна, колективна и сертификатна марка) е право од индустриска сопственост стекнато со постапка согласно Законот за индустриската сопственост;

- "Географска ознака" е право од индустриска сопственост стекнато согласно Законот за индустриската сопственост;

- "Ознака на потекло" е право од индустриска сопственост стекнато согласно Законот за индустриската сопственост;

- "Пронајдок" е решение на технички проблем што се однесува на производ, постапка или материја сама по себе, која е резултат на одредена постапка;

- "Дизајн" е надворешен изглед на производот во целост или на негов дел кој е определен од неговите обележја особено линиите, контурите, боите, обликот, текстурата и материјалите од кои производот е сочинет или украсен како и/или негова орнаментација;

- "Трговски знак" е знак кој може графички да се прикаже и ги исполнува условите утврдени во членот 175 на Законот за индустриската сопственост;

- "Географски назив" е назив и/или обележје на земјата, регионот или местото со кои се означува дека производот потекнува од тоа подрачје;

II. Методи на процена

Член 5

(1) Методи на процена на индустриската сопственост се:

- Метод на директна (непосредна) пазарна споредба,

- Трошковен метод и

- Приходен метод

(2) Изборот на методот на процена е во зависност од целите на процената, основата на процената, активност на пазарот, достапноста на информации за претходни трансакции и други релевантни фактори.

Член 6

(1) При изборот на методот на процена, треба да се почитува хиерархијата на методите.

(2) Во случај кога постојат информации за цените на трансакции на исти или слични средства што се случиле во период близок до времето на процената, треба да се претпочита методот на директна (непосредна) пазарна споредба.

(3) Доколку методот на директна (непосредна) пазарна споредба не може да се примени затоа што не постои информација за цените или затоа што средството е единствено или има карактеристики кои го прават да биде значајно различно од други средства, приходниот или трошковниот метод може да бидат поприфатливи.

Член 7

При процена на индустриската сопственост може да се применат повеќе методи на процена. Кога се презема активност на процена на вредноста на индустриска сопственост, проценителот треба да процени кој метод би бил најсоодветен за процена во дадениот случај, зависно од целта на процената.

Член 8

Во случаи кога проценителот треба да ја процени индустриската сопственост заедно (агрегирано) со некое друго средство, тогаш проценителот треба јасно да документира во извештајот за процена дали средството е проценувано самостојно или агрегирано со некое друго средство. Притоа, ако процената е извршена на агрегирана основа, проценителот треба да објасни кои се средствата кои се проценувани заедно и зошто тоа е така направено.

II.1. Метод на директна (непосредна) пазарна споредба

Член 9

(1) Врз основа на методот на директна (непосредна) пазарна споредба, вредноста на индустриската сопственост се проценува на начин што таа се споредува со постигната цена во некоја пазарна активност, односно трансакција која се случила неодамна, за исто или слично средство.

(2) Методот на директна (непосредна) пазарна споредба вклучува постапка во која средството што се проценува се споредува со слични средства што се продале или што се нудат на пазарот, или со коефициент на процена. Притоа се вршат определени прилагодувања коишто би ги рефлектирале различните карактеристики на средството што се продало или што е понудено за продажба од она што се проценува.

Член 10

Информации потребни за примена на методот на директна(непосредна) пазарна споредба се информациите за:

- Цените или ценовните коефициенти кои се однесуваат на иста или слична индустриска сопственост и

- Прилагодувањата коишто се потребни да се направат за да ги рефлектираат различните карактеристики на средството што се продало или што е понудено за продажба од она што се проценува, ако има потреба за тоа.

II.1.1. Примена на коефициент на процена

Член 11

(1) Доколку индустриска сопственост што се проценува директно создава приход, тогаш методот на директна (непосредна) пазарна споредба може да се примени со употреба на коефициенти на процена од исто или слично средство. Коефициентот на процена се добива со делење на цената на трансакцијата на истото или сличното средство кое се продало, со одреден финансиски параметар, како што се на пример:

- Приходот генериран од индустриска сопственост,

- Генерираната добивка пред камати и даноци (ДПКД), и

- Добивката пред камати, даноци и пред амортизација (ДПКДА).

(2) Коефициент од став (1) на овој член, се применува на соодветниот финансиски параметар на средството што се проценува и на тој начин се врши процената.

(3) Во случај кога не постојат трансакции на иста или слична индустриска сопственост, или ако постојат такви трансакции, тогаш е потребно е да се прават определени прилагодувања, од кои причини овој метод најчесто се користи како дополнителен метод на некој друг метод на процена.

II. 2. Трошковен метод

Член 12

Трошковниот метод или уште познат како метод на трошоци на замена се состои во определување на вредноста на индустриската сопственост, преку пресметка на трошоците за негова замена со друго средство со слични или идентични капацитети.

Член 13

Трошковниот метод се користи претежно за интерно креирана индустриска сопственост која нема јасно нагласени ефекти на приходите или пак јасно издиференцирани економски придобивки.

Член 14

За примена на трошковниот метод потребно е да се направат следниве чекори:

- да се идентификува пазарна цена за средството што се заменува и

- да се определат трошоците за развој и креирање на слично средство.

Член 15

Трошковниот метод не е погоден за примена во случаи кога се работи за индустриска сопственост за која не постои споредлив еквивалент за кој може да се обезбеди пазарна цена.

Член 16

(1) Потребни податоци и информации за примена на трошковниот метод се:

- трошокот за развој или купување на идентично средство со еднакви капацитети и перформанси;
- трошокот за развој или купување на слично средство со еднакви капацитети и перформанси и
- разликата во цените меѓу новото, исто или слично средство (еквивалент) и вредноста на средството што сакаме да го замениме а проценета вредност е онаа што се постигнува во актот на трансакцијата.

(2) Во случај на развој или купување на слично средство со еднакви капацитети и перформанси, потребно е да се направат корекции, односно прилагодување во вредноста за износот на соодветната амортизација.

II.3. Приходен метод

Член 17

(1) Приходниот метод за проценка на индустриската сопственост се заснова на приходот кој ќе го генерира средството за време на неговиот преостанат животен век и се проценува таа вредност по пат на капитализација на приходите. За негова примена потребно е да се знаат: приносите, дисконтната стапка и проектираниот тек на приходи. Проектиите на приходите можат да се преземат од некој договор, односно од договорите или пак да бидат одредени од добивката која се генерира со нивна употреба или нивно располагање.

(2) Приходниот метод за проценка на индустриската сопственост вклучува три методолошки пристапи:

- пристап на ослободување од надомест за користење на права од индустриска сопственост,
- пристап на премиум добивка или позната како метод на инкрементални приходи и
- пристап на екстра заработувачка.

Член 18

Приходниот метод за проценка на индустриска сопственост служи за определување на вредноста на индустриската сопственост и технологија врз основа на капитализирана вредност на остварените приходи, готовински текови или заштеди, кои се фактички постигнати или хипотетички остварливи од страна на оној пазарен учесник кој го поседува средството.

Член 19

Приходниот метод е тесно поврзан со идните или проектираните финансиски информации (ПФИ), кои произлегуваат од предвидување на:

- обртот;
- бруто добивката, оперативната добивка и нето добивката;
- добивката пред и по оданочување;
- должината на преостанатиот корисен век на средството и
- готовинските текови пред и по пресметка на каматата /и/или данокот.

Член 20

Секој од методолошките пристапи од член 17 на оваа Методологија, вклучува капитализација на предвидените готовински текови, користејќи ја техниката на дисконтирани готовински текови или пак со користење на коефициент на капитализација, во случаи кога проекциите на готовинските текови се константни, во периодот кој се анализира.

Член 21

Техниката на дисконтирање на готовинските текови (ДГТ) што ќе се случат во иднина и нивно сведување на сегашни вредности се врши на следниот начин:

- Се пресметува сегашната вредност на тековите на приходите (користите) остварени од користење на индустриската сопственост по следнава формула

$$PV_0 = \sum_{i=1}^n \frac{C_i}{(1+r)^i} \quad PV_0 = \sum_{i=1}^n \frac{C_i}{(1+r)^i}$$

Каде:

PV₀ - сегашна вредност на идни парични текови за време t

C - очекувани парични текови за временски период t

r - барана стапка на принос (дисконтен фактор)

n - број на години (период за кој се прават проекциите)

- Се пресметува нето сегашната вредност како разлика меѓу сегашната вредност на идните готовински текови и иницијалните трошоци на инвестицијата.

Член 22

Како алтернатива на техниката на дисконтирани готовински текови, во поедноставни случаи, може да се користи и техниката на капитализирање на идните готовински текови и/или приходи користејќи го коефициент на капитализација.

$$\text{Коефициент на капитализација} = \frac{\text{Очекувани просечни готовински текови од една година}}{\text{Дисконтна стапка}}$$

II.3.1. Пристап на ослободување од надомест за користење на права од индустриска сопственост

Член 23

(1) Пристап на ослободување од плаќање на надоместоци (на рати или еднократен надомест) се применува при проценка на вредноста на индустриската сопственост креирана за специфични потреби.

(2) Пристапот од став (1) на овој член се применува со капитализирање на претпоставени плаќања што би настанале доколку индустриската сопственост наместо интерно креирана, се набави од трета страна.

(3) Пристапот од став (1) од овој член ги вклучува претпоставените надоместоци за користење на правата од индустриска сопственост, заштедите што би се оствариле при одржување, односно што би настанале за време на животниот век на индустриската сопственост. Претпоставените плаќања за надомест на индустриска сопственост за време на животниот век на средството се капитализираат на тој начин што тие најнапред се прилагодуваат за вредноста на данокот и потоа се дисконтираат на нивната сегашна вредност.

Член 24

Претпоставените плаќања за надомест за индустриската сопственост, вообичаено се определуваат како процент од обртот кој се очекува да биде направен со користење на индустриската сопственост. Во определени случаи, надоместот за користење на индустриската сопственост може да се определи и со некоја веродостојна произволна сума која би се додала на периодичните суми засновани на обртот или некој друг финансиски параметар.

Член 25

При користење на пристапот на ослободување од надомест за користење на права од индустриска сопственост потребни се следните податоци:

- износот за надомест на индустриска сопственост и соодветните финансиски параметри, како што се: процент од обртот, што хипотетички ќе се плаќаат за правата на користење на индустриската сопственост, во текот на времетраењето на трансакцијата;

- проекциите за финансиските параметри, како што е обртот на кој ќе се пресметува надоместокот во текот на проценетиот животен век на правата од индустриска способност;

- износот на кој ќе се обезбеди ослободување од данокот на претпоставените плаќања за користење на индустриската сопственост;

- трошоците за маркетинг и сите останати трошоци кои можат да настанат од користење на индустриската сопственост;

- дисконтната стапка со која ќе се пресмета сегашната вредност на претпоставените плаќања за користење на правата од индустриска сопственост, или/и

- во поедноставни случаи коефициентот за капитализација кој се користи при константни готовински текови.

П.3.2. Пристап на премиум добивка или метод на дополнителни (инкрементални) приходи

Член 26

(1) Пристапот на премиум добивка или метод на дополнителни (инкрементални) приходи се состои од споредба на предвидената добивка или готовински текови кои би биле заработени од бизнисот кој се одвива со користење на определена индустриска сопственост со оние кои би се обезбедиле од бизнисот без нивно користење.

(2) Инкременталните добивки се пресметуваат како разлика меѓу две различни состојби (со и без поседување на определена индустриска сопственост). Добивките периодични износи на добивка или готовина се капитализираат со користење на соодветен дисконтен фактор или соодветен коефициент за капитализација на вредноста.

Член 27

(1) За примена на пристапот на премиум добивка се користат сите или некои од следните податоци за процена:

- предвидени периодични добивки, трошоци на заштеда или готовина кои се очекува да бидат остварени користејќи определена индустриска сопственост;

- предвидени периодични добивки, трошоци на заштеда или готовина кои се очекува да бидат остварени без користење на определена индустриска сопственост;

- соодветен коефициент за капитализација или дисконтна стапка за капитализирање на предвидените периодични добивки или готовина.

(2) Пристапот од став (1) на овој член може да се користи за процена на индустриската сопственост чие користење ќе заштеди трошоци или ќе генерира дополнителна добивка.

П.3.3. Пристап на екстра заработувачка

Член 28

(1) Пристапот на екстра заработувачка, слично како и пристапот на премиум добивка има ограничена примена, бидејќи се применува само доколку прецизно може да се разграничи готовинскиот тек генериран од определена индустриска сопственост.

(2) Суштината на пристапот на екстра заработувачка е определување на вредноста на индустриската сопственост како сегашна вредност добиена од готовинските текови од кои е претходно издвоен приходот од користење на другите средства.

Член 29

(1) Пристапот на екстра заработувачка⁵⁶ вклучува проекција на готовински текови кои се очекуваат да произлезат од бизнисите кои ја користат индустриската сопственост. Од овие вкупни проекции на готовинските текови се одземаат и разграничуваат оние готовински текови кои произлегуваат од останатите категории

на материјални и нематеријални средства, финансиски средства и други средства кои не се индустриска сопственост која е предмет на процена.

(2) Проектираните готовински текови се сведуваат на нивната капитална вредност со примена на техниките на сегашна вредност и соодветни дисконтни стапки или во поедноставни случаи (при константни приноси) само со користење на фактор за капитализација.

Член 30

(1) Податоци и информации кои се користат за примена на пристапот на екстра заработувачка се следните:

- проектирани готовински текови од бизнисите на кои индустриска сопственост им носи приходи (екстра готовина) – што претпоставува алоцирање на приходите и трошоците на најмалиот бизнис или група на бизниси на даден ентитет во кои се вклучени приходи кои можат да произлезат од користење на индустриската сопственост, предмет на процена;

- трошоци на индустриска сопственост која носи дополнителна заработувачка во однос на другите средства кои не се проценуваат (вклучувајќи ги и другите средства на индустриската сопствености) и

- соодветна дисконтна стапка или вредносен коефициент за капитализација со цел да се сведе готовината генерирана од конкретната индустриска сопственост, чија вредност се проценува, на нејзината сегашна вредност.

(2) Процената на вредноста на индустриската сопственост со помош на пристап на екстра заработувачка се применува кога индустриската сопственост заедно во група и/или во комбинација со други средства создава дополнителна готовина.

III. Потребни податоци и информации за процената

Член 31

(1) За примена на методите за процена на индустриска сопственост особено се потребни следните информации:

- Проектирани финансиски информации;

- Цени од споредливи трансакции на иста или слична индустриска сопственост;

- Надомест за права од индустриска сопственост;

- Премиум добивка;

- Ефекти од други средства што влијаат на готовинскиот тек;

- Дисконтна стапка;

- Коефициенти на капитализација и

- Трошок за замена.

(2) За потребите на процената можат да бидат потребни и користени и други информации. Тие треба да се идентификуваат, да се реферира изворот од каде се добиени и соодветно да се објаснат.

III.1. Проектирани финансиски информации

Член 32

(1) Сите методи за процена на вредноста во рамките на методот на капитализација на добивката имаат потреба од проектирани финансиски информации (ПФИ).

(2) Капитализацијата на тековите на добивките се заснова на следните финансиски параметри: вкупен приход, оперативна добивка, нето добивка, готовински текови и сл.

(3) Во определени случаи ПФИ можат да се бараат и кога се применува метод на директна пазарна споредба, особено кога се користи техника на коефициенти на процена, бидејќи коефициентите можат да се применат и на ПФИ, а не само на историските финансиски параметри.

Член 33

ПФИ треба да се оценуваат со следните фактори:

- Оценка на приходот преку оценка на можноста на самото средство да генерира приход, но и преку оценка на проектираното учество на пазарот;
- Маргините на добивка кои се определуваат како распон меѓу историските маргини на добивката и проектираните маргини на добивка кои треба прецизно да се објаснат;
- Данок на добивка;
- Потреба од работен капитал и претпоставките на кои таа потреба е оценета;
- Потреба од капитални издатоци за односното средство и
- Очекувања за растот во економијата и во дејноста во кои функционира средството, со цел да се обезбеди чувство на реализам за оценките на проценителот.

Член 34

(1) Сите претпоставки за влезните информации врз основа на коишто се проектираат финансиските извештаи треба да се документираат во Извештајот за проценка, заедно со реферирање на изворот од каде се користени.

(2) Кога се компилираат ПФИ од различни извори, тие треба да се оценат од аспект на компарабилност, конзистентност и логичност, како и адекватност за конкретната намена.

(3) Кога се прави проценка, врз основа на методот на директна пазарна споредба, се споредуваат информации кои се добиени од пазарот со нивно прилагодување за подобра точност и применливост.

(4) Во случаи кога е потребно да се вршат споредби со пазарни информации, особено со коефициенти на процената, треба да се врши прилагодување и за другите специфични показатели, како што се стапките на раст, даночните стапки, работниот капитал, капиталната опременост, особено ако станува збор за средства во амбиенти кои се разликуваат и ако тоа има влијание на финансискиот индикатор кој се користи како основа за мултиплицирање при процената.

Член 35

Други фактори кои можат да влијаат на содржината на ПФИ можат да бидат економските и политичките услови во развојот на земјата.

Член 36

(1) Периодот за кој се прави проекцијата треба да се усогласи со очекуваниот животен век на индустриската сопственост што се проценува. Ако се смета дека животниот век на средството е со бесконечен животен век се применува принципот на проценка во услови на бесконечна терминска вредност. При процената на формулата за бесконечност треба да се има предвид стапката на пораст на готовинскиот тек која се очекува од средството и претпоставките за порастот треба да се образложат.

(2) Бесконечната вредност се пресметува по следната формула:

$$\text{Проекција на готовинскиот тек во последната година}^* \\ *(1 + \text{долгорочна стапка на пораст})$$

$$\text{Терминска вредност} = \frac{\text{Проекција на готовинскиот тек во последната година}^*}{\text{(дисконтна стапка - долгорочна стапка на пораст)}}$$

(3) Во случаи кога се користи ПФИ за да се процени вредноста на индустриската сопственост, треба да се подготви анализа на чувствителност со цел да се оцени влијанието на можните варијации во појдовните претпоставки.

(4) Елементите, на коишто ПФИ се најчувствителни треба да се ревидираат со цел да се обезбеди конзистентност, доверливост и логичност.

III.2. Цени од споредливи трансакции на иста или слична индустриска сопственост

Член 37

(1) Во случаи кога постои активен пазар за правата од индустриска сопственост, пазарната цена е единствената влезна информација што е потребна и нема потреба од прилагодувања.

(2) Во останатите случаи кога се работи за средства или права од индустриска сопственост кои се меѓусебно хетерогени, се ограничува примената на информациите од активниот пазар кои можат да се вклучат само за слични средства.

Член 38

(1) Информациите добиени при директната пазарна споредба треба да се проверуваат и прилагодуваат со цел да се утврди:

- според кои карактеристики се разликува средството од споредбената пазарна трансакција од она кое се проценува;

- дали постоеле некои специфични фактори кои можат да имаат влијание на средството од споредбената пазарна трансакција или на средството кое се проценува во случај на принудна продажба, продажба при поврзани страни или трансакција како дел од реструктурирање на групацијата сопственик и

- дали има разлики во пазарите меѓу средството од споредбената пазарна трансакција и средството кое се проценува, како и разлики во времето (и условите на пазарот) кога се случила трансакцијата и тековното време.

(2) Сите специфики во анализата треба да бидат образложени, заедно со причините за изборот на определени методи во процената.

III.3. Надомест за права од индустриска сопственост

Член 39

(1) Врз основа на пристапот на ослободување од надомест за користење на правата од индустриска сопственост, основна информација којашто треба да се обезбеди е претпоставениот надомест што би требало да се плаќа за користење на правата од индустриска сопственост. Висината на надоместот може да се утврди ако постои пазар за користење на исто или слично право.

(2) Добиената информација за надоместот треба да се прилагоди на евентуалните разлики во функционалноста (или некои други карактеристики) на правото од индустриска сопственост што се проценува во споредба со правото за коешто постојат податоци за надомест за користење.

Член 40

(1) Факторите што влијаат на процената на индустриската сопственост се следните информации:

- Дали изнајмувањето се случило на сосема слободен пазар или се случило меѓу поврзани страни,

- Дали постојат услови на ексклузивност,

- Дали некоја од страните има одговорност да покрие некои трошоци,

- Кога е почетокот на користење на правото и периодот на траењето на договорот и

- Дали има други разлики, како што се: пазарната позиција на некоја од страните во договорот, географското покривање на даденото право, некои други дополнителни права, обврски или необезбедени права, дали станува збор за трансакции на изнајмување на бизнис кон бизнис или бизнис кон потрошувач, дали станува збор за покомплицирано или во некои други карактеристики различно средство.

(2) Информациите од став (1) на овој член влијаат врз процената на индустриската сопственост.

III.4. Премиум добивка

Член 41

(1) Основниот влез во пристапот на проценка на премиум добивка е проекцијата на премиум добивката. Проекцијата на готовинските текови кои можат да се обезбедат со и без примена на индустриска сопственост се утврдува врз основа на:

- Активностите на субјектот кој што го поседува правото на индустриска сопственост;
- Други субјекти кои користат иста или слична индустриска сопственост и за кои што постојат јавно достапни информации;
- Сопствени бази на податоци на проценителот и
- Други истражувања.

(2) Доколку податоците за различните готовински текови со или без индустриска сопственост се добиени од самиот субјект кој ја поседува индустриската сопственост, тие се проверуваат со слични или споредливи пазарни информации и потоа се прилагодуваат на соодветната индустриска сопственост или на условите во кои тоа функционира.

Член 42

Кога се применува пристапот на премиум добивка се користат следниве информации:

- Проекција на готовинските текови што се добиваат од бизнисот на кого соодветната индустриска сопственост му додава вредност;
- Придонесот на готовинските средства од сите други средства во бизнисот, вклучително и друга индустриска сопственост кои не се проценуваат и
- Соодветна дисконтна стапка или коефициент за капитализација на проектираните добивки или готовински текови кои се однесуваат на соодветната индустриска сопственост.

III.5. Ефекти од други средства што влијаат на готовинскиот тек

Член 43

Кога се применува пристапот на екстра заработувачка може да се користи проекцијата на готовинските текови што се добиваат од бизнисот на кого соодветното право од индустриска сопственост му додава вредност, на тој начин што се алоцираат и трошоци и на најмалиот бизнис или група на средства на ентитетот што може да се идентификува како генератор на приходот кој произлегува од користење на правото од индустриска сопственост.

III.6. Дисконтна стапка

Член 44

Во случаи на примена на некој од пристапите на капитализација на добивката, потребно е проектираните износи од одделните периоди да се дисконтираат за ризикот и за временската димензија на парите или со примена на коефициент за капитализација на соодветниот фиксен финансиски параметар. Капитализацијата на фиксниот финансиски параметар може да се изврши со поедноставена изведба на методот на дисконтиран готовински тек (ДГТ).

Член 45

(1) Проектираните финансиски параметри за идни периоди кои се разликуваат, односно, не растат по некоја константна стапка во споредба со претходните периоди, се дисконтираат со употреба на соодветна дисконтна стапка.

(2) Во случај кога за процената се применува ДГТ а се претпоставува дека финансиските параметри растат со константна стапка, вредноста може да се проектира со примена само на коефициентот на капитализација.

(3) Дисконтната стапка ја одразува временската димензија на парите и ризикот кој е поврзан со индустриската сопственост која се проценува. Таа се одредува преку пондериран просечен трошок на капиталот - ППТК (Weighted Average Cost of Capital - WACC).

(4) Доколку постојат информации, се прави логична проверка на ППТК со вообичаените трошоци на пазарот на капитал.

(5) Очекуваниот ризик се изразува или во дисконтната стапка или во готовинските текови, а не во двата елементи на проекцијата, за да не дојде до двојно проценување на ризикот, или пак тој воопшто да не се вклучи.

Член 46

(1) Дисконтната стапка по која се врши дисконтирање на идните парични текови претставува просечна пондерирана цена на долгот и капиталот и се пресметува според следнава формула

$WACC \text{ по оданочување} = r_e \times E/V + r_d \times D/V (1-t_c)$ каде што,

r_e - е цената на капиталот и го претставува повратот од инвестицијата кој се бара од страна на сопствениците на средството;

r_d е цената на долгот, и го претставува повратот кој се бара од страна на финансиерите на долгот;

E е пазарната вредност на капиталот;

D е пазарната вредност на долгот, т.е. финансиски позајмици подложни на камата;

V - пазарна вредност на претпријатието ($D+E$) и

t_c - е соодветната даночна стапка.

(2) Цената на капиталот е составена од следниве компоненти:

$R_e = R_f + \beta \times ERP + CRP + SRP$ каде што

R_f - (Risk free rate) - Реална стапка на принос на безризични вложувања

β - бета коефициент, мерка до кој степен повратот на акциите на претпријатието варираат со повратот на пазарот како целина; (сензитивност на цена на акциите на пазарни ризици) и

ERP или премија за ризик на пазарот на капиталот која се бара за инвестирање на пазарот на капитал споредена со инвестирање во средства ослободени од ризик, (Повраток кој се очекува да го добијат инвеститорите за екстра ризиците на вложувањата) (Enterprise Risk Premium)

CRP - Премија за ризик на земјата (Country Risk Premium)

SRP - Премија за ризик според големина на претпријатието (Size Risk Premium).

III.7. Коефициент на капитализација

Член 47

(1) Кога финансиските параметри од употребата на определено средство растат со константна стапка, во таков случај вредноста може да се проектира со примена на коефициент на капитализација.

(2) Коефициентот на капитализација се применува со употреба на:

- Специфични коефициенти за проценка за слични средства на пазарот, како цена/заработувачка, што е информација ретко присутна на пазарот за одделни средства, или

- Со прилагодување на дисконтната стапка ако за тоа има потреба.

(3) Споредбените трансакции можат да дадат директни податоци за цената или можат да се анализираат преку коефициентите на проценка. Резултатот од оваа анализа покажува дали средството проценето согласно мултиплицирањето на определениот фактор покажува поголема или помала цена од хипотетичката трансакција која го вклучува соодветното средство.

(4) Доколку се појави голема разлика меѓу вредноста добиена во обичната директна пазарна споредба и вредноста добиена со примена на некои коефициенти

на процена тогаш се применуваат и други методи на процена за да се согледаат некои скриени вредности, синергии, или можеби непогодности во комбинацијата со останатите средства на друштвото сопственик на индустриската сопственост.

III.8. Трошок за замена

Член 48

(1) За примена на трошковниот метод потребно е да се земаат предвид:

- Разликите на средството што се проценува во споредба со средството што се зема како мерило за средство за замена и

- Датата на која што се врши процена на трошоците за замена споредено со датата на процена на средството.

(2) Сите прилагодувања направени при примена на методот на трошоци на замена кои се направени врз основа на некои истражувања или за други причини, треба да се објаснат и документираат.

IV. Избор на методи за процена

Член 49

(1) Освен во случаи кога на денот на процената можат да се идентификуваат исти еквиваленти (средства) на пазарот, во сите останати случаи неопходно е да се изврши соодветен избор на метод на процена кој ќе се земе предвид при вреднување на индустриската сопственост.

(2) При изборот на метод/методи треба да се има предвид нивната соодветност и сигурност, но и крутоста на потребните влезни податоци на кои се заснова примената на соодветните методи.

(3) Изборот на метод на процена, односно образложение за примена на определен метод/методи на процена мора да се елаборира во Извештајот за процена.

(4) Од примарниот метод на процена може да се изведе и примени секундарен метод на процена, но само доколку со примарниот метод можат да се извечат влезни податоци за примена на секундарниот метод. Ваквиот метод во процената е наречен „реверзибилен инженеринг“.

Член 50

(1) Во услови на отсуство на активен пазар за идентична индустриска сопственост, таа се проценува со примарно користење на приходните методи кои се засноваат на капитализирање на очекуваните приходи од примена на соодветната индустриска сопственост.

(2) Со оглед на тоа што приходните методи се засноваат на примена на влезни информации кои се во извесна мерка субјективни, потребно е секогаш да се врши вкрстена проверка на резултатите добиени со овие методи.

(3) При високо сензитивни влезни информации кои имаат значително влијание врз проценетата вредност, се препорачува вкрстена анализа на приходните методи или меѓу приходниот и трошковниот метод. Доколку постои пазарна вредност за еквивалентно средство (цената што може да се утврди во пазарни трансакции за исто или слично средство, во моментот на процената), тогаш тоа ќе претставува примарна основа за вреднување и/или споредба со вредностите добиени со останатите методи.

Член 51

Примената на соодветен метод/методи на процена на соодветна индустриска сопственост се одвива по следниов редослед:

1. Се врши споредба со друга пазарна трансакција на исто или слично средство истргувано на пазарот.

2. Доколку не постои можност за примена на пазарниот метод се применува приходниот или трошковниот метод како примарна, а нивната се образложува од аспект на релевантноста, достапноста и сигурноста на користените податоци; и

3. Доколку е можно, добиените резултати со примена на примарниот метод на процена се вкрстуваат со резултатите добиени од друг(секундарен) метод на процена и на тој начин се проверува оправданоста и точноста на добиените вредности.

V. Извештај за процена на индустриската сопственост

Член 52

(1) Извештајот за процена на индустриската сопственост (во натамошниот текст: извештај за процена), се прави за да се образложат на трети лица сите информации потребни за соодветно разбирање на процената.

(2) Извештајот за процена треба да биде јасен и недвосмислен, сеопфатен, споредлив и веродостоен.

(3) Извештајот за процена треба да содржи јасни и прецизни описи на обемот на задачата, целта и планираната намена, јасно образложение за избраната вредност, приложување на сите претпоставки на кои базира примената на методите како и ограничувачките фактори на примена на методот на процена што непосредно влијае на вредноста.

(4) Извештајот за процена се изготвува во писмена и во електронска форма.

Член 53

(1) Извештајот за процена треба да ги вклучува образложенијата за разликите во вредноста постигнати со примена на примарниот метод и секундарниот метод на процена или да направи вкрстена проверка која ќе содржи податоци за: видот на расположливите податоци (влезни), нивната расположливост и достапност, оценка за релевантноста и веродостојноста на податоците и оценка за примената на определен метод.

(2) Објаснувањето дадено во Извештајот од став 1 од овој член, треба да ги нагласи влезните информации со најголема и со најмала релевантност, а оттаму и релативната веродостојност и точност на резултатите добиени со примена на различните методи на процена.

Член 54

Извештајот за процена на ги содржи следните информации:

- Име и презиме на проценителот и потврда (лиценца) за неговата компетентност.

Проценувачот може да биде физичко или правно лице. Доколку во процената е користена помош од други релевантни лица, друга експертиза и сл., зависно од обемот и сложеноста на задачата, тогаш тоа посебно се образложува од аспект на обемот и природата на таквиот ангажман;

- Назив на клиентот (нарачател на процената) како и евентуални други корисници;

- Цел на процената;

- Идентификација на индустриската сопственост - предмет на процена при што доколку индустриската сопственост - предмет на процена се користи во комбинација со друго средство, се појаснува дали таквите средства се вклучени или исклучени, со претпоставка дека ќе бидат на располагање ако се вклучуваат или пак исклучени со претпоставка дека нема да бидат на располагање;

- Основа на утврдување на вредноста при што основата за утврдување на вредноста претставува извештај за основните претпоставки за процена на вредноста на индустриска сопственост која зависи од целта на процената и се утврдува во три основни категории:

1. За да се процени вредноста, односно да се утврди цената што ќе се постигне за средството во хипотетичка размена на слободен и отворен пазар или за т.н „пазарна вредност“;

2. За да се проценат користите што даден ентитет ги ужива од поседување на определено средство, како и специфичната вредност на средството кое е во посед на еден ентитет, но може да нема никаква вредност за другите пазарни учесници, односно за утврдување на инвестициската и специфичната вредност на средството;

3. За да се определи разумна или „фер цена“ која може да биде договорена меѓу две специфични страни за размена на тоа средство. Во овој случај, средството не е неопходно да е пазарно експонирано, туку е сосема доволно цената да ги рефлектира предностите и слабостите од поседување на средството за договорните страни а не за пазарот земен во целина.

- Датум на процената при што се разграничува датумот (периодот) на истражување и анализа од датумот на известување;

- Обем на анализата при што се наведува целокупната документација која е на располагање и која се користела за спроведување на анализите, пресметките, истражувањата, евентуални истражувања со користење на прашалници, како и сите ограничувања со кои се соочува проценителот во текот на процената;

- Извори на информации при што изворите на информации содржат податоци за природата и изворите на секоја информација поврзана со процесот на процена, независно од тоа дали се располага со соодветна верификација на таквите информации;

- Претпоставки на кои базира процената;

- Ограничувања за објавување при што доколку е неопходно или пожелно да се ограничи користењето на процената и на податоци поврзани со неа, тоа јасно се наведува;

- Изјава на проценителот дека процената е извршена според законски усвоената методологија и дека истата е направена професионално и непристрасно;

- Избор на методи на процена со образложение за применетиот методолошки метод;

- Проценета вредност и валута во која се врши процената и

- Изјава на нарачателот на процената или давателот на информации дека дадените податоци и информации се точни и веродостојни и одговараат на фактичката состојба.

Член 55

Извештајот за процена се составува во три еднообразни оригинални примероци од кои два за нарачателот и еден за изготвувачот на проценката.

VI. Завршна одредба

Член 56

Оваа методологија влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.15-10110/5
21 декември 2011 година
Скопје

Министер за економија,
Ваљон Сараќини, с.р

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА

3988.

Врз основа на член член 56 став 1 точка 3 од Законот за здравственото осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 25/2000, 34/2000, 96/2000, 50/2001, 11/2002, 31/2003, 84/2005, 37/06, 18/07, 36/07, 82/08, 98/08, 6/09, 67/09, 50/2010, 156/2010 и 53/2011), а во врска со член 11-а од Правилникот утврдување на постапката за определување на месечниот износ на средства кои здравствената установа може да ги добие за издадени лекови на рецепт од Листата на лекови на товар на средствата на Фондот („Службен весник на Република Македонија“ број 33/2010, 44/2010, 65/2010, 127/2010 и 33/2011), Управниот одбор на Фондот за здравствено осигурување на Македонија на седницата одржана на 15 декември 2011 донесе

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА СКАПИ ЛЕКОВИ ОД ЛИСТАТА НА ЛЕКОВИ КОИ ПАГААТ НА ТОВАР НА ФОНДОТ ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА ШТО СЕ ИЗДАВААТ НА РЕЦЕПТ ВО ПРИМАРНАТА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

Член 1

Во Одлуката за утврдување на скапи лекови од Листата на лекови кои пагаат на товар на Фондот за здравствено осигурување на Македонија што се издаваат на рецепт во примарната здравствена заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 149/2011), во член 2, зборовите „спецификација од“ се бришат.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 02-18660/12
15 декември 2011 година
Скопје

Управен одбор
Претседател,
Јован Грповски, с.р.

АГЕНЦИЈА ЗА ХРАНА И ВЕТЕРИНАРСТВО

3989.

Врз основа на член 57 став 1 алинеја 2 од Законот за ветеринарно здравство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 113/07, 24/11 и 136/11), директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство донесе

НАРЕДБА

ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА ВЕТЕРИНАРНИТЕ МЕРКИ И КОНТРОЛИ ЗА ЗАШТИТА НА ЈАВНОТО ЗДРАВСТВО ОД КОНТАМИНЕНТИ ИЛИ РЕЗИДУИ КОИ СЕ ПРЕНЕСУВААТ ОД ЖИВОТНИТЕ ИЛИ ПРОИЗВОДИТЕ ОД ЖИВОТИНСКО ПОТЕКЛО ВО 2012 ГОДИНА

Член 1

Општа одредба

Со оваа наредба се определуваат ветеринарните мерки и контроли за заштита на јавното здравство од контаминенти или резидуи кои се пренесуваат од животните или производите од животинско потекло кои треба да се извршат во 2012 година.

Член 2

Мониторинг на резидуи и недозволен супстанции

(1) Мониторингот над одгледувањето на животните и примарното производство на храна од животинско потекло се врши заради откривање на присуство на ре-

зиуди и недозволен супстанции кај живи животни, нивните производи и суровини, и добиточната храна, за цел заштита на здравјето на луѓето и обезбедување на услови за несметан промет со производи од животинско потекло.

(2) Мониторингот се спроведува на: фарми, кланици, млекари, други објекти за одгледување и преработка на производи и храна од живоинско потекло и други оператори со храна од животинско потекло.

(3) Мониторингот на резидуи и недозволен супстанции се спроведува согласно Правилникот за начинот на вршење на ветеринарно санитарен преглед и контрола и начинот на водење на евиденција за резидуи и определени супстанции во суровини, живи животни и производи од животинско потекло.

(4) Средствата за надоместување на трошоците за земањето мостри и лабораториските испитувања се обезбедуваат согласно Програмата за користење на средствата за ветеринарно јавно здравство во 2012 година.

(5) Освен мониторингот на резидуи и недозволен супстанции од став (3) на овој член, операторите со храна треба да обезбедат контролата на резидуи врз основа на сопствена анализа на ризик, специфичен за одредени вид/категија објект, потеклото на сировината, и производниот процес.

Член 3

Мониторинг на зоонози и причинители на зоонози

(1) Мониторингот на зоонози и причинители на зоонози се врши заради идентификување и карактеризирање на опасностите, процена на изложеноста и утврдување на ризикот поврзан со зоонози и причинители на зоонози, со цел заштита на здравјето на луѓето и обезбедување на услови за несметан промет со производи од животинско потекло.

(2) Мониторингот се врши во сита фази на ланецот на производство на храна, а особено на ниво на примарно производство, вклучително и производство на добиточна храна.

(3) Средствата за надоместување на трошоците за земањето мостри и лабораториските испитувања се обезбедуваат согласно Програмата за користење на средствата за ветеринарно јавно здравство во 2012 година.

(4) Освен мониторингот на зоонози и причинители на зоонози кои се спроведуваат согласно оваа наредба, операторите со храна треба да обезбедат контрола на зоозите и причинители на зоонози и врз основа на сопствена анализа на ризик, специфичен за одредени вид/категија објект, потеклото на сировината, и производниот процес.

(5) Во фабриките за храна за животни треба да се земаат и доставуваат на бактериолошка анализа во лабораторија мостри на сите сировини од животинско потекло кои се користат за производство на добиточна храна, пред приготвувањето на добиточната храна, а еднаш месечно и репрезентативна мостра од сите готови крмни смеси.

(6) Заради утврдување на сите салмонели, потребно е во резултатите на наодот да се наведат сите серотипови утврдени со лабораториското испитување.

Член 4

Мониторинг на хигиенската исправност и квалитет на храната од животинско потекло

(1) Мониторингот на хигиенската исправност и квалитет на храната од животинско потекло се врши заради утврдување на степенот на исполнување на барањата за хигиенска исправност и квалитет на храната од животинско потекло.

(2) Мониторингот се врши во сита фази на ланецот на производство и промет на храната.

(3) Средствата за надоместување на трошоците за земањето мостри и лабораториските испитувања се обезбедуваат согласно Програмата за користење на средствата за ветеринарно јавно здравство во 2012 година.

Член 5

Мониторинг на безбедност, хигиенска исправност и квалитет на храната за животни и други производи за исхрана на животните

(1) Мониторингот на безбедност, хигиенска исправност и квалитет на храната за животни се врши заради утврдување на степенот на исполнување на барањата за безбедност, хигиенска исправност и квалитет на храната за животни и другите производи за исхраната на животните.

(2) Мониторингот се врши во сите фази на ланецот на производство и промет на храната за животни.

(3) Средствата за надоместување на трошоците за земањето мостри и лабораториските испитувања се обезбедуваат согласно Програмата за користење на средствата за ветеринарно јавно здравство во 2012 година.

Член 6

Контрола на микробиолошки критериумите за сирово млеко

Сите оператори со храна (примарни производители на млеко и објекти за преработка на млеко) кои ставаат во промет млеко за исхрана на луѓето, треба да обезбедат испитување на сирово млеко во согласност со критериумите за соматски клетки и број на микроорганизми на ниво на одгледувалиште најмалку два пати месечно согласно Правилникот за посебните барања за безбедност и хигиена и начинот и постапката на вршење на службените контроли на млекото и млечните производи.

Член 7

Контрола на операторите со храна кои произведуваат млеко

Агенцијата за храна и ветеринарство два пати годишно во секое одгледувалиште за производство на млеко зема мостри на млеко за утврдување на исполнување на условите за производство на сирово млеко согласно Правилникот за посебните барања за безбедност и хигиена и начинот и постапката на вршење на службените контроли на млекото и млечните производи во однос на:

- вкупниот број на микроорганизми
- бројот на соматски клетки
- хемиски состав и
- присуство на антибиотици, резидуи и недозволен супстанции.

Член 8

Микробиолошки критериуми

(1) Операторите со храна од животинско потекло треба да воспостават соодветни програми за испитувањата во однос на усогласеноста со микробиолошките критериуми утврдени во Правилникот за посебните барања за безбедност на храната по однос на микробиолошките критериуми, во испитувања според вредности за определените критериуми преку земање на мостри, спроведување на анализи и имплементирање на корективни активности.

(2) Кога резултатите од извршените испитувања се незадоволителни, операторите со храна треба да презема мерки согласно Правилникот за посебните барања за безбедност на храната во однос на микробиолошките критериуми, и други активности неопходни за заштита на здравјето на потрошувачите.

(3) Агенцијата за храна и ветеринарство преку официјалните ветеринари зема мостри за утврдување на исполнување на микробиолошките критериуми и верификување на критериумите за безбедноста на храната и критериумите за хигиената на процесот согласно Правилникот за посебните барања за безбедност на храната по однос на микробиолошките критериуми.

(4) Средствата за надоместување на трошоците за земањето мостри од став (3) на овој член се обезбедуваат согласно Програмата за користење на средствата за ветеринарно јавно здравство во 2012 година.

Член 9

Контрола на штетници

Заради заштита на здравјето на луѓето, заштита на животната средина и здравствена заштита на животните, операторите со храна од животинско потекло треба да воспостават соодветни програми за контрола на штетници, согласно технолошките карактеристики на процесот на производство на операторот. Дератизацијата треба да се спроведе од операторот односно правни лица кои се одобрени за вршење на таа дејност согласно прописите од областа на здравството и ветеринарното здравство.

Член 10

Мониторинг на резидуи и недозволен супстанции, мониторинг на хигиенската исправност и квалитетот на храната од животинско потекло и микробиолошки критериуми при увоз на производи од животинско потекло

(1) Агенцијата за храна и ветеринарство преку официјалните ветеринари зема мостри од производи од животинско потекло кои се увезуваат во Република Македонија со цел вршење мониторинг заради откривање на присуство на резидуи и недозволен супстанции кај живи животни, нивните производи и суровини, и добиточната храна, со цел заштита на здравјето на луѓето и обезбедување на услови за несметан промет со производи од животинско потекло.

(2) Мониторингот на резидуи и недозволен супстанции се спроведува согласно Правилникот за начинот на вршење на ветеринарно санитарен преглед и контрола и начинот на водење на евиденција за резидуи и определени супстанции во суровини, живи животни и производи од животинско потекло.

(3) Агенцијата за храна и ветеринарство преку официјалните ветеринари зема мостри на храна од животинско потекло кои се увезуваат во Република Македонија со цел вршење мониторинг на хигиенската исправност и квалитетот на храната од животинско потекло заради утврдување на степенот на исполнување на барањата за хигиенска исправност и квалитетот на храната од животинско потекло.

(4) Агенцијата за храна и ветеринарство преку официјалните ветеринари зема мостри на храната од животинско потекло која се увезува во Република Македонија заради утврдување на исполнувањето на условите на микробиолошките критериуми и верификување на критериумите за безбедноста на храната и критериумите за хигиената на процесот согласно Правилникот за посебните барања за безбедност на храната по однос на микробиолошките критериуми.

(5) Испитувањата се на товар на Агенцијата за храна и ветеринарство, а средствата за надоместување на трошоците се обезбедуваат согласно Програмата за користење на средствата за ветеринарно јавно здравство во 2012 година.

(6) Средствата за надоместување на трошоците за земањето мостри при задолжителното лабораториско испитување на следните десет пратки со производи од животинско потекло во случај кога производитите од животинско потекло не ги исполнуваат условите утврдени со прописите од областа на ветеринарното здравство, се на товар на увозникот на производитите.

(7) Во случај на добиен позитивен наод од лабораториските испитувања на производи од животинско потекло кога земањето мостри од ставовите (1), (3) и (4) од овој член се спроведени при постоење на сомнеж, трошоците за земањето мостри се на товар на увозникот на производитите.

(8) Спроведувањето на мерките од ставовите (1), (3), (4), (6) и (7) од овој член се врши согласно одредбите од Правилникот за начинот и постапката за увоз и транзит, листа на трети земји од кои е одобрен увоз и транзит, формата и содржината на ветеринарно-здравствениот сертификат или други документи што ја придружува пратката со живи животни, аквакултура и производи од животинско потекло, како и начинот и постапката на вршење на проверка и преглед при увоз и транзит на пратка со живи животни, аквакултура и производи од животинско потекло.

Член 11

Влегување во сила

Оваа наредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“ а ќе отпочне да се применува од 1 јануари 2012 година.

Бр. 11-5954/1
13 декември 2011 година
Скопје

Директор,
Дејан Рунтевски, с.р.

www.slvesnik.com.mk
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. "Партизански одреди" бр. 29. Поштенски фах 51.
Директор и одговорен уредник - Тони Трајанов.
Телефон: +389-2-55 12 400.
Телефакс: +389-2-55 12 401.

Претплатата за 2011 година изнесува 10.100,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации: 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622

2011178